

Velja po pošti:
 Za celo leto naprej . . . 28.—
 za en mesec . . . 2.—20
 za Nemčijo celoletno . . . 28.—
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . 24.—
 za en mesec . . . 2.—
 V upravi prejema mesečno . . . 1.—70
Sobota. Izdaja:
 Za celo leto . . . 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 8.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENE

Inserati:
 Enostopna petstvarica (72 mm):
 za enkrat . . . po 15 v
 za dvakrat . . . " 13 "
 za trikrat . . . " 10 "
 za večkrat primeren popust.
 Poročna oznaka: zahvale, osmrtnice itd.:
 enoslojna petstvarica po 18 vin.
Poslano:
 enostopna petstvarica po 30 vin.
 Izhaja vsak dan, izvenredno ne-
 delje in praznike, ob 5 uri pop.
 Redna letna priloga: Vojni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nevrnjeni pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
 poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
 bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 18 strani.

Meščani in tržani!

Kandidatje S. L. S. v mestni in
 trški skupini so:

V Ljubljani v obeh mestnih volil-
 nih okrajih:

Ivan Kregar,
 pasar in hišni posestnik v Ljubljani.

Dr. Lovro Pogačnik,
 hišni posestnik in deželni tajnik v
 Ljubljani.

V Kranju in škojli Loki:

Anton Sušnik,
 c. kr. profesor v Ljubljani.

V Idriji:

Mihael Arko,
 dekan v Idriji.

V dolenskih mestih:

profesor Bogumil Remec,
 vodja Slovenske trgovske šole v Ljub-
 ljani.

V Kamniku, Radovljici, Trzinu:

Dr. Vinko Gregorič,
 primarij v Ljubljani.

Na Vrhniki, v Postojni in v Ložu:

Dr. Janko Marolt,
 zdravnik na Vrhniki.

V Ljubljani, 13. decembra 1913.

Izvršilni odbor S. L. S.

Dr. Ivan Šusteršič,
 načelnik stranke.

Meščanom in tržanom.

Volitve v splošni in kmetski kuriji
 v kranjski deželi, ki so tudi topot pri-
 nesle S. L. S. večino, so dokazale, da je
 liberalizem pri nas pokopan in da ga
 nobeno vpitje in nobena gonja ne zbudi
 več k življenju. S tem mora vsak pa-
 meten človek, ki mu je za blagor in na-
 predek naše dežele, računati. V prvi
 vrsti velja to za naša mesta in trge, v
 katerih ponekod iz dolge navade živo-
 tari naprej še nekaj liberalizma.

Kaj imajo mesta in trgi od liberal-
 ne stranke? Če se gleda na načela — in
 ta so in morajo pač biti odločilnega po-
 mena — ne razumemo, zakaj naj bi se
 meščani držali liberalizma. Izvzemši

male peščice, ki so veri in cerkvi so-
 vražni, je tudi velika večina meščan-
 stva dejansko krščanskega mišljenja.
 Gospodarska bodočnost naše dežele pa
 mesta in trga naravnost z življenjsko
 silo veže na program in delo S. L. S.
 Naša mesta in trgi potrebujejo moder-
 ne razsvetljave, industrije, prometnih
 zvez, čim najožjega stika z deželo in
 njenimi merodajnimi faktorji, povzdige
 in pospeševanja svojih koristi od stra-
 ni deželnega in državnoborskega za-
 stopstva, in vse to najlažje dosežejo, če
 skupaj z deželo tvorijo v okviru S. L. S.
 tudi v političnem oziru enoto.

Politika liberalne stranke je poli-
 tika kljubovanja, neuspešnega zabav-
 ljanja, malenkostnega frazarjenja. Od
 vsega tega niso mesta nič imela in ni-
 česar imela ne bodo, če bi jih liberalci
 še dalje zastopali in »čuvali«. Če ni med
 mestom in deželnim zastopom pristrane
 vezi in popolne harmonije, potem se
 naravno stavlja potrebnemu razvoju
 nasproti ovire, ki imajo svoj izvor v
 kratkovidni ključovalnosti politične
 stranke, ki v mestu vlada.

S. L. S. je v naši deželi postavila
 podlago tudi za napredek mest. Dviga
 splošno ljudsko izobrazbo, skrbi za
 strokovno obrtno in trgovsko šolstvo,
 je vstvarila pomembne prometne zveze,
 se zavzema za vse stanove brez razlike
 in pripravlja veliko industrializacijo
 dežele, ki bo največ koristila mestom.
 Predstavnica slovenskega ljudstva v
 središču države, gospodarica dežele,
 more in tudi hoče slovenski stan po-
 vzdigniti kot oni veliki kulturni fak-
 tor, kar je v resnici. Zato je treba pred-
 vsem popolnega in pristranskega soglasja
 med meščanstvom in zastopnico velike
 mase našega ljudstva. Potem se lahko
 dá vsem našim mestom trdna gospo-
 darska podlaga, na kateri se bo dvignil
 kredit našega trgovca in obrtnika, ki
 danes še prav organiziran ni, tako da
 črpajo iz naravnega bogastva naše de-
 žele velik del dobička tujci. Liberalna
 stranka pa je kredit naših meščanov s
 svojimi polomi le omajala in skrbela
 samo za blagor tucata izvoljenih, ne pa
 za napredek celega stanu. Spričo tega
 se meščanom zdravega razuma, brez
 predsodkov in moškega poguma dne
 16. t. m. pač ne bo težko odločiti!

Naši uspehi.

Liberalci naj računajo z volilnimi
 rezultati kolikor hočejo, resnica je, da so
 bili pri volitvah v splošni in kmečki
 skupini tako poraženi, da je njihovo
 upanje na boljše čase prazno in narav-
 nost bedasto. Takih večin, kot jih je

dobila S. L. S. pri zadnjih volitvah, se
 ne more pridobiti če noč in na manj z
 lažmi in gnojnico. Le pogledimo n. pr.
 žužemberški sodni okraj, ki
 je volil obkraj najzornejši, kar se vi-
 di, ako se sešteje volišča: Aidovec,
 Dvor, Hinje, Ambrus, Zagradec, Smu-
 ka in Žužemberk. Rezultat kaže, da pri
 zadnji volitvi niso dobili libe-
 ralci v celotnem sodnem okraju
 niti 50 glasov, naši pa okoli
 1150. Druga največja občina na Kranj-
 skem Žužemberk (kamor spada tudi
 volišče Hinje) je imela pri zadnjih vo-
 litvah 508 do 513 naših volilcev, a libe-
 ralnih le 21 do 23. V Dvoru, kjer je bila
 včasih liberalna trdnjava in smo se
 dolgo borili za večino, je imela sedaj
 S. L. S. 138 glasov, liberalci pa samo
 10. To je žalosten uspeh liberalcev, ki
 so letali od hiše do hiše in ki so celo
 vse brzojavne drogove od Žužemberka
 do Dvora prepleli z liberalnimi kandi-
 datii. Zavedni pristaši S. L. S. pa so
 zmagali in »neodvisni« liberalci so ob-
 viseli na drogovi! Liberalcem na de-
 želi je že davno odklenalo. Kar so
 imeli, so zapravili in nikdar ne bodo
 več dobili nazaj. Liberalna stranka je
 izgubila kredit pri našem ljudstvu in
 dobila ga ne bo nazaj niti z obrekova-
 njem, niti s smešnim prenarejanjem
 volilnih rezultatov.

Idrijske novice.

i **Zadnji praznik** je imel kandidat
 Gangl javen volilen shod v prostorih
 »Bralnega društva«. Nekako čudno se
 je slišalo, javen shod pa v privatnih
 sobah. Saj je gledališče ravno Gangl
 pridobil za shode, in pri »Črnem orlu«
 so se navadno zbirali, ako že za Didiče-
 vo dvorano ne marajo. Prišlo je res 30
 pravih volilcev, vsi Sokoli in nekaj di-
 jakov. Slišali so navadne napade, kar
 so že zdavnaj brali v njih časopisju,
 brez Johance tudi ni šlo. Duhovni pa
 leco zlorabijo, ko agitirajo za svojo
 stranko. Odgovoril mu je eden: saj jih
 ne slišite, v te društvene prostore njih
 glas ne sega, v cerkev pa tako nikoli
 ne greste. Na to Gangl ni odgovoril,
 pač pa poučil kristjane, da je Kristus
 zidal cerkev na skalo. Ko bi res pravo
 vero imeli, bi se morali na Kristousove
 besede zanesti, ni se jim torej bati, da
 bodo cerkve kranjski liberalci odpravi-
 li. To je res modro povedano, a pozabil
 je Gangl, da jo še hujski liberalci, kakor
 so kranjski, niso odpravili. Od Nerona
 do Bismarka in sedanjih Francozov in
 Špancev se trudijo liberalci, da bi jo
 uničili in zgodovina kaže, da cerkev
 res na skali stoji. A za vernike, ki za

cerkev ne marajo, se je bati, kajti tudi
 Kristus je rekel še druge besede: »Kdor
 cerkve ne posluša, naj bo kot nevernik
 in očen grobnik«. — To naj si Gangl in
 njegovi zapomnijo. — Katoliško politi-
 čno društvo za idrijski sodni okraj je
 izdalo sledeči oklic:

Meščani, volilci!

Dne 16. decembra bo prepomenljiv
 nad za našo Idrijo. Kdo ne ve, kolikrat
 se v zadnjih letih v javnosti imenuje
 ravno naša Idrija. Saj ni čuda. Drugo
 mesto na Kranjskem si želi vsestran-
 skega napredka ter porabi v ta namen
 razna sredstva. Žal, da ne vedno naj-
 srečnejša. Posebno se pri nas kaj rad
 omalovažuje pomen deželnozbornih
 volitev. Pravico imamo voliti svojega
 zastopnika, ker mesto mnogo prispeva
 deželi. Na meščanih - volilcih je torej,
 da si izberejo moža, ki se nanj lahko
 zanesajo, da ne bo samo z veseljem no-
 sil dostojanstva deželnega poslanca,
 ampak bo tudi z marljivim delovanjem
 skušal priboriti mestu veljavo, ki mu
 gre. Ponujali so nam svoj čas skozi dol-
 go dobo kandidate, ki niso niti naj-
 manjšega stika imeli z našim mestom.
 Bili so liberalni možje morebiti slovi-
 tega imena, ampak Idrija ni dobila od
 njih nič.

Uspešno pa je delo poslanca, ako
 pozna naše potrebe. Pred 11 leti smo
 imeli poslanca domačina in koliko no-
 vega življenja in gibanja se je začelo v
 vseh naših javnih zadevah. Ljudsko
 šolstvo se je razširjevalo, boj za pokoj-
 nine je vodil do zmage. Občina sama v
 nam nasprotnih rokah je zaupno gle-
 dala na boj, da se po podržavljenju re-
 alke razbremeni. Komaj pa se je moral
 zopet umakniti domačin in je njegovo
 mesto nastopil naprednjak, prenehal je
 tako lepo pričeti razvoj glede šolstva in
 drugih javnih zadev. Najlepše napelja-
 ne stvari so se razgubile.

Dne 16. decembra vam bo torej,
 možje - volilci, odločiti, ali naj poteče
 prihodnja šestletna doba v vašo in me-
 sta korist. Ne bo ga preudarnega volil-
 ca, ki bi se ne bil v tem oziru gotovo že
 odločil. Hočemo moža dela, kojega trud
 naj venčajo obilni uspehi. Zato vam
 priporočamo, da soglasno vsi volite in
 na glasovnice zapišete:

Mihael Arko,
 dekan v Idriji.

Pripada S. L. S., ki je edina stran-
 ka, ki pozna samo delo in skrb za vo-
 lilce. S tem, da priporočamo zastopni-
 ka S. L. S., ni naš namen, morda stran-
 ki pomagati. Ljudstvo samo se je že ta-
 ko odločno izreklo zanj, da za svojo
 večino ne potrebuje neobhodno zastop-

LISTEK.

Znamenite iznajdbe.

**Učinkovanje električnih žarkov na da-
 ljava.**

Svoj čas so listi poročali, da so se
 na Angleškem vršili poizkusi z elek-
 tričnimi F-žarki, kakor jih je krstil iz-
 najditelj, s pomočjo katerih je mogoče
 iz daljave 5 morskih milj užgati zalogo
 smodnika na kakih ladjah. Kolikor se dá
 sklepati iz nepopolnih poročil, ki so o
 tej iznajdbi prodrli v javnost, gre tu za
 ultravijolične žarke, ki izhajajo iz
 svetlobnega obloka električne obločni-
 ce. S pomočjo takozvanega svetlobnega
 cedilnika, ki obstoji iz sistema kreme-
 nitih leč, se vsrkajo vsi spektrumovi
 barvni žarki — izvzemši ultravijoličnih
 — katerim se pripisuje tajinstveno
 učinkovanje v daljavo. To učinkovanje
 naj bi se vršilo na ta način, da v ožar-
 jenih predmetih nastane izprememba
 v molekulah, ki povzroči samovžig. Na
 kakšen način se oddaja žarki ravno za-
 logi smodnika, ne da bi medpotoma iz-
 gubili svojo učinkovitost, v javnosti še
 ni znano.

Učinkovanje električnih valov na
 daljavo nam je znano iz brezžičnega
 brzojavljanja. Valovi, ki se pošljejo z
 oddajne postaje, povzročajo na zelo od-
 daljeni sprejemni postaji vidna ali sliš-
 na znamenja, ki se po medsebojnem
 dogovoru lahko sestavijo v alfabet. —
 V drugo vrsto je porabil te električne
 valove Kristof Wirth leta 1911.; z nji-
 hovo pomočjo je od daleč vodil prazen
 električen čoln, ga razsvetljeval, usta-
 vil in zopet pogнал po vodi. Motorni
 čoln je sestavljen tako: Na njem se na-
 haja pretikalno kolo s šestimi pretikal-
 nimi koluti, s katerimi je zvezan po en
 majhen elektromotor. Vsak teh elek-
 tromotorjev deluje, ako je njegov to-
 kovni kolut dalj časa zaprt, na en
 pretikalnik in tako povzroči željeno
 funkcijo. S hitrim prehodom od enega
 pretikalnika na drugega se lahko pol-
 ljubno izpusti to ali ono funkcijo in
 istotako poljubno povzroči katerokoli
 funkcijo. Tok za obrat elektromotorjev,
 za razsvetljavo in signale daje na kro-
 vu se nahajajoča baterija akumulator-
 jev. Lokalni tokovni krog se zapira z
 aparatom, ki sprejema brzojavne valo-
 ve, ureja ga pa navedeno pretikalno
 kolo.

Wirth je s številnimi uspešnimi po-

izkusi prvi pokazal, kako je mogoče
 potom električnih valov povzročiti me-
 hanične funkcije velikega obsega. Ta-
 koj so prišli na misel, da bi se stvar po-
 izkusila za krmarenje torpeda in pod-
 morskega čolna iz daljave. Torpedo je
 4 do 5 metrov dolg, z razsvetljivo
 snovjo napolnjen izstrelak, ki ga v vodi
 gonita naprej dva vijaka s pomočjo
 stisnjenega zraka. Ko torpedo zadene
 na sovražno ladjo, se razpoči vlažni
 strelni bombaž, ki je vložen v sprednjem
 koncu in izstrelak prebije tudi najmoč-
 nejši ladijski oklep. Torpedo se izstrelji
 iz lansirne cevi; njegov uspeh je pred-
 vsem odvisen od spretnosti strežnega
 moštva v merjenju in pa od nepremič-
 nosti cilja samega. Ako je sovražna
 ladja samo nekaj čez en kilometer od-
 daljena, je verjetnost, da bi torpedo za-
 del, izredno majhna, tem manjša še,
 ako se sovražna ladja premika. To je
 velika hiba tega silno umetno sestav-
 ljenega bojnega sredstva; saj stane
 vsak torpedni izstrelak 18 do 25 tisoč
 kron. Ako bi bil torpedo vodljiv in bi
 ga bilo mogoče poljubno krmariti s po-
 močjo električnih valov, potem bi tor-
 pedo povzročil popolno izpremembo v
 vojnem mornarstvu in v gradbi vojnih
 ladij. Da se v poklicanih krogih s tem

tudi računa, pričajo poizkusi, ki se že
 dve leti vrše v angleški torpedni šoli
 v Portsmouthu. Po mnogih neuspehih
 se jim je tu končno posrečilo iz daljave
 15 km poljubno voditi podmorski čoln
 nad vodo in pod njo. Naprava na čolnu
 za vodljivost iz daljave se baje v mar-
 sičem razlikuje od Wirthove, vendar
 pa v načelu soglašajo z njo. Največ težav
 je delalo vprašanje o dviganju oziroma
 potapljanju čolna; veliko bolje in hi-
 treje se je posrečilo krmarenje iz dalja-
 ve — bodisi s subega ali pa s kake voj-
 ne ladje. V Portsmouthu so ustanovili
 poseben odsek za te poizkuse; tu so med
 marsičem drugim že tudi napravili po-
 izkuse za brezžično krmarenje zračnih
 torpedov proti zrakoplovom. O grozo-
 tah prihodnjih vojn si lahko napravi-
 mo približno sliko že samo z mislijo,
 da bo sovražnik nad oblegan trdnjavo
 poslal zrakoplov, iz katerega se bodo
 na mesto vsula razna strahovito učin-
 kujoča razstrelivna sredstva. Ni čuda,
 da obenem, ko si države komaj ustvar-
 jajo zračna vojna brodogoja, že tudi mi-
 slijo na obrambo pred enakim sovra-
 žnikovim orožjem.

K sreči brezžično učinkovanje elek-
 tričnih valov na daljave služi tudi bolj
 človekoljubnim svrham nego so prav-

nika naše Idrije. To pa poudarjamo, da potrebujemo mi opore v večini S. L. S., da dosežemo zaželjene uspehe.

Tržiške novice.

t Voliven shod je imel dne 10. decembra v društvu sv. Jožefa kandidat S. L. S. v volilnem okraju Tržič—Radovljica—Kamnik g. primarij dr. Vinco Gregorič. Shodu, katerega se je večina naših volilcev udeležila, je predsedoval g. župan Ahačič. V govoru je kandidat na kratko orisal delo naših deželnih poslancev v dobi zadnjih pet let ter krepko zavrnil očitjanje, katero liberalci vedno pogrevajo, češ, da je deželni odbor denar zapravljjal. Obljubil je za slučaj izvolitve, da bo vse svoje moči posvetil napredku svojega volilnega okraja in da bo plačal zvestobo za zvestobo. Da bo naš kandidat zvest dani besedi, nam je porok delovanje, katero je razvijal v tej kratki dobi pol leta, odkar je bil izvoljen. O tem njegovem delovanju je poročal predsednik shoda. Naj navedemo tu glavne podatke. Po posredovanju našega poslanca smo imeli pri nas gospodinjki in knjigovodski tečaj in njemu se imamo zahvaliti, da bomo dobili v kratkem osemrazredno šolo. Za okrajno cesto Križe—Golnik je bila obljubljena podpora 2000 K, naš poslanec pa je dosegel podporo 5877 K. Za popravo ceste Tržič—Bistrica na »Kovtrnici« je dežela prispevala po intervenciji g. dr. Gregoriča 1670 K; po njegovem posredovanju je obljubljen za popravo občinskih mostov »na fabriki« deželni prispevek 5094 K. Izposloval nam je nočni vlak, ki je vozil ob nedeljah in praznikih ter je zagotovljen tudi že za drugo leto. Svoje dijete je dal na razpolago županstvu, ki jih je razdelilo med reveže, za različne osebe je posredoval glede podpor, ustanov, dobave obrta itd. Ze samo ta dejstva so najboljšje priporočilo, da volilci v torek oddajo glas g. dr. V. Gregoriču, namreč tisti volilci, katerim je res na srcu blagor Tržiča, za katerega bo gotovo največ dosegel poslanec, ki ima za seboj večino v deželnem zboru.

t Javno predavanje za ženske bo jutri ob 4. uri popoldne v društvu sv. Jožefa.

t Dnevno zavetišče je zelo dobro obiskano. Za sedaj dobiva opoldansko hrano petnajst dečkov in deklic. Nekaj jih pride po kosilu v zavod. Po popoldanskem pouku prihaja v zavetišče 22 deklic, ki se vadijo v raznih ročnih delih. V zavodu delujejo tri sestre križarke.

t Konstantinov jubilej smo praznovali s skupnim svetim obhajilom, h kateremu so tudi naši možje pristopili v obilnem številu zadnjo nedeljo, med njimi Orli v kroju. — Dekliška Marijina družba pa je imela tridnevne duhovne vaje, ki jih je vodil č. p. Avguštin, cistercijski prior iz Zatičine. Končale so se na praznik Brezmadežne. Popoldne je bil slovesen sprejem, pri katerem je gospod župnik sprejel 25 deklet v družbo.

t Volitve v kmečki kuriji so se v obeh občinah Sv. Katarine in Sv. Ane končale z zmago S. L. S. To pot se je tudi Sv. Ana otresla liberalnega jerobstva.

t Debela farbarija dr. Pestotnikova. Danes smo dobili letake, na katerih se priporoča liberalci dr. Pestotnik za kandidata, češ, da edino on zamore zastopati uspešno naš trg v de-

želnem zboru. To je pa res preveč debela farbarija. Mi tržani smo že sami toliko modri, da vemo, komu bomo zapupali interese našega trga. Ze v tej kratki dobi, odkar imamo za poslanca dr. Gregoriča, smo se prepričali, da si ne moremo izbrati sposobnejšega moža nego je on. Vsak, kateremu je le nekoliko na tem ležeče, da se povzdigne naš trg, bo zapisal v torek na glasovnico: **Dr. Vinko Gregorič, primarij v Ljubljani.** Liberalci tako skrivajo svojo liberalno firmo, da svojih letakov niti natisniti niso pustili v liberalni Narodni tiskarni, temveč pri Hrovatnu. Toda tudi na ta lim ne lomo šli.

III. stanovanjska konferenca na Dunaju.

Te dni se je vršila na Dunaju v slavnostni dvorani nižjeavstrijskega obrtnega društva III. stanovanjska konferenca pod predsedstvom bivšega ministra Kleina, ki si je na tem polju pridobil že veliko zaslug. Deželo Kranjsko je pri ti konferenci zastopal deželni odbornik dr. Vladimir Pegan. Zastopane so bile vse kronovine.

Zastopnik dunajskega mesta je v svojem pozdravnem govoru poročal, da je dunajska občina ustanovila lasten oddelek magistrata, ki se peča samo z rešitvijo stanovanjskega vprašanja. Njemu na strani stoji poseben odbor občinskih svetnikov. Oba ta faktorja delujeta skupno z občinskim svetom za zboljšanje stanovanjskih razmer dunajskega mesta.

Iz poročila predsednika dr. Kleina posnamemo sledeča zanimiva data:

Stanovanjski fond, ki ga je država ustanovila z zakonom iz leta 1910. v svrhu stanovanjske reforme, je prevzel do konca oktobra 1913 jamstvo za posojila in predjume v znesku 23 milijonov kron. Neposrednih posojil pa je izdal do tistega časa okrog 1¼ milijona kron.

Tudi stavbeno pravo (Erbbaurecht) se je začelo v praksi izvajati. Dunajska občina je oddala v tak namen svoj svet, da se je napravila cela stanovanjska kolonija za dunajske stražnike. Druga mesta slede njenemu zgledu.

Tudi pri nas se začenja zdrava stanovanjska politika mest: mesta nabavljajo svet za stavbeni prostor in ga dajejo stavbinskim združenjem v najem ali naprodaj po nabavnih ali nižjih cenah. V zadnjem času so na ta način naša mesta zgradila čez 180 družinskih hiš s 4000 stanovanji.

Tudi stanovanjske zadruge se jako množe. Njih število je zrastle v zadnjem času, zlasti odkar je država ustanovila stanovanjski fond, na 634. Te zadruge so do začetka leta 1913. zgradile 3456 družinskih hiš (med njimi 1191 enodružinskih hiš) s 9370 stanovanji. Poleg tega so zgradile 5 domov za samce (Ledigenheime).

To je naravnost ogromen napredek v stanovanjski politiki Avstrije v zadnji kratki dobi, ki služi po pravici v marsikaterem oziru za vzor ostali Evropi.

Nehote se nam pri tem vzbujajo misli: Zakaj naša dežela, posebno naše mestne občine ne sledijo napredku drugih kronovin in mest?

Referati na tej konferenci so bili sledeči:

Stavbeni nadsvetnik Müller iz Tro-pave je referiral o stavbenih stroških in sedanji gospodarski krizi. Izvajal je, da so ostali v sedanji krizi stroški stavbe sami (plača delavcev in cena stavbenega gradiva) isti, podražil se je pa denar. Vsled tega je stavbinstvo precej ponehalo. Treba je zato misliti na nove vire, ki bi gradnjo delavskih hiš napravili cenejo in jo pomnožili. V ta namen se morajo predvsem izpremeniti obstoječi stavbeni redi, potem je treba začeti nove konstrukcije in novo stavbeno gradivo. Predlagal je tozadevno resolucijo, naj bi se ustvarila posvetovalna mesta za stavbinstvo (Bauberatungstellen), ki naj bi v zvezi s stavbenimi uradi večjih mest in stavbenimi zadrugami vršila gori začrtano nalogo. — Resolucija je bila sprejeta in permanentni komite je dobil nalogo, da izdela podrobne načrte do prihodnje konference.

Drugi referat je podal privatni docent dr. Pribram o preskrbi kredita. Poudarjal je na podlagi statističnih podatkov, da so vloge pri naših hranilnicah od leta 1911. do leta 1912., torej v zadnji krizi padle za okrog 180 milijonov kron in da je tudi ljudstvo opustilo zastavne listine, ker je njih kurz v tej krizi silno padel. Ker je mnenja, da se bo denarni trg in obrat trajno gibal v tej smeri (od hranilnic in zastavnih listin), svetuje po vzorcu Nemčije, da nalagajo zavarovalnice svoj denar v hipoteknih zavodih. Ker pa je po teh prikaznih na denarnem trgu dosedanja preskrba stavbenega kredita nezadostna, zato predlaga, da se uporabi ves razpoložljivi denar onih zavodov, ki so od svetovne konjunktore neodvisni, za stavbeni kredit; taki zavodi so zavarovalnice zoper nezgode, sirotinske blagajne in hranilnice.

Tretji referat je podal tajnik češke deželne banke dr. Zavesky o zemljiški in stanovanjski politiki občin. Izvajal je, da so v prvi vrsti občine poklicane delovati pri stanovanjski reformi. Ta misel se je že pri nas udomačila, kar kaže statistika Osrednjega urada za stanovanjsko reformo. Po tej so v zadnjih letih ustanovile občine 183 hiš s 4000 stanovanji, kar je stalo okoli 17.043.000 stroškov. Od tega pride na dunajsko občino samo 1585 stanovanj, ki so stala okrog 8.218.000 K. Občine so dolžne skrbeti v prvi vrsti za stanovanja svojih nastavlencev; dalje pa bi morali imeti občinski uradi, posebno v večjih mestih poseben referat za mala stanovanja revnejših slojev. Brez izdatne pomoči občine je le-tam nemogoče, preskrbeti si primerna stanovanja. Občine naj bi dalje po enotnih načrtih ustanovljale ali vsaj pospeševale kolonije, kjer bi bila manjša stanovanja za nižje sloje (Kleinhauskolonien), izdajale stavbene načrte, nudile davčne olajšave itd.

Njegov koreferent dr. Sgmeister iz Dunaja je priporočal ustanovitev stanovanjskega izkaza (Wohnungsnachweis). Vsako stanovanje bi bilo treba čim bolj detajlno zaznamovati, da bi bilo povsem ustrezno tistim, ki stanovanja iščejo, in tistim, ki ga oddajajo. Vsakdo bi potem vedel, koga in kaj dobi. S tem bi se preprečilo, da ne bi stanovanja ostajala prazna po toliko časa in da ne bi bilo treba tolikratnih selitev. Ta izkaz (Wohnungsanzeiger) se naj bi objavljaj.

Zadnji referat je podal inž. P. Musil o stanovanjski reformi in prometni

politiki. Politika modernih mest stre-mi za tem, da se ločijo oddelki za promet od onih, ki služijo za stanovanja. Promet se centralizira, stanovanja decentralizirajo, oboje vežejo električne železnice. Primerna preskrba takih prometnih sredstev je glavna naloga občin; s tem si zagotovi tudi primeren vpliv na stanovanjsko reformo.

Iz teh referatov posnamemo za nas tri postulata, ki jih zahteva zdrava stanovanjska politika naših mest:

1. moderen stavbeni red;
2. zahteva, da naloži delavska zavarovalnica zoper nezgode v Trstu relativni del kapitala za občekoristne, predvsem stavbene namene na Slovenskem;
3. da se ustanove pri občinah lastni stanovanjski referati za rešitev stanovanjskega vprašanja revnejših slojev.

Dr. Jure Adlešič.

Volilni odmevi.

V kamniškem volilnem okraju je glavna volilna komisija Lončatirala, da v kmečki skupini ni 800 neveljavnih glasov, ampak samo 100.

Veseli ljudstva vsled zmage S. L. S.

Iz Jurjevice nam poročajo: Vsled splošne zmage S. L. S. na vsej črti je priredilo naše gasilno društvo v Jurje-vici svojemu načelniku, novoizvoljenemu poslancu g. Lovšinu častni večer. Gasilci so se zbrali v polni paradi pred hišo poslanca Lovšina, kjer mu je domači g. župan čestital v imenu občine in gasilcev k krasnemu uspehu na dan volitev pretekli terek. Poslanec Lovšin se je pristrčno zahvalil za čestitke ter je poudarjal, da je napredek in uspeh dela le v S. L. S., ki temelji na verskih načelih. Gromoviti živio-klici S. L. S. so odmevali daleč na okoli izmed številnega navzočega občinstva. Nato so spremili vrli gasilci poslanca Lovšina in navzočega župana iz Ribnice v gostilno domačega župana g. Kovačiča. Govorili so tu župan iz Ribnice, župan domače občine, g. Gberenc iz Brež v imenu gasilstva in mnogi drugi. Gosp. poslanec Lovšin se je vsem govornikom zahvalil za čestitke, kakor tudi vsem volilcem, ki so šli v boji za načela S. L. S. Navdušenje prebivalstva vsled sijajne zmage S. L. S. je bilo splošno. Gromko so odmevali klici: Bog živi S. L. S., delo, ljudstvo in vso S. L. S.!

Liberalni volivni shod na Vrhpoljah pri Kamniku.

Kakor v drugih občinah kamniško-brdskega okraja, tako so tudi v neveljski občini doživeli liberalci poraz. Zasluga za to gre našemu županu g. Ivanu Škoficu in somišljenikom S. L. S. Ze nekaj dni pred volitvijo sta obletala dva odposlanca kamniških liberalcev celo neveljsko občino in sta po hišah vsiljevala posebno izdajo »Slovenskega Doma«, ki je prinesla cel kup laži o Slovenski Ljudski Stranki in o delovanju naših zastopnikov v deželnem zboru. Delila sta tudi med pristaše S. L. S. neko vabilo na liberalni volivni shod, ki se ima vršiti dne 7. decembra popoldne ob treh v liberalni gostilni Petra Žerovnika na Vrhpoljah. V nedeljo popoldne, ko se je imel vršiti liberalni volivni shod, so javni lokal zasedli naši somišljeniki, nekaj jih je bilo tudi iz mekinjske občine. Po 3. uri se pripelje iz Kamnika, spremljan od par kamniških liberalcev, g. Dolfe Ribnikar, tržni nadzornik iz Ljubljane. Poda se na zanj odločen prostor v gostilni. Ribni-

kar navedene. Kako izvrstno služi brez-žično brzojavljanje ob nesrečah na morju, nam pričajo zgledi iz zadnjih dob. Sedaj ima ista čudovita sila preprečiti nesreče tudi na železnicah. Wirthu se je menda posrečilo iznajti napravo, s pomočjo katere bo mogoče iz vsake železniške postaje in vsake stražnice ustavititi vlak sredi teka — z enim samim pritiskom na električni gumb. Stvar je taká: Na streho poštnega vagona se pritrdi takozvana antena, ki vjame električne valove; brzojavna napeljava, ki teče ob progi, služi kot oddajna antena. Ob progi stoji v primerni razdalji oddajne postaje in v vsake teh postaj je mogoče vlakovodji poslati vidno ali slišno znamenje; zvonec ali pa rdeča luč ga opozori na nevarnost in mu veli potegniti Westinghouse-zavoro. Lahko se pa tudi napravi, da brez-žični brzojav istočasno kakor na signalno napravo učinkuje tudi že na zavoro in jo spravi v delavnost. Lahko si je misliti, kolikega pomena bi bila ta naprava v različnih slučajih, ko n. pr. nenadoma sredi proge poča kaka tračnica, se podsuje nasip, pokvari most, pridejo plazovi itd. Ker naprava tudi ni draga in se je praktično prav dobro izkazala na progi Norimberk-Gräfenberg, ni dvomiti, da jo bodo uvedli tudi na dolgih progah.

Vulitve in druge rči.

Prmejduh, liberalci se m pa zdeja res glih tak kokr utroc, ke zlezeja na stou in začneja kričati: »Lej, mama, zdej sm pa glih tku veleč kokr ti!« In pustaulaja se še na prste, de b bli, če le mogoče, še več kokr mama. Ta vesele jh pa tku naukuš, de začneja pu stol ruguvilt in skakat, dokler se jm stou na prekucne in de na ležeja pud miza na tleh in se jm na začne cedit kri iz nуска, iz tistga nуска, ke sa ga še pred par trenutkem vihal u soj utro-či ušabnast.

Ja, res glih tak sa leberalci.

Ke sa pr vulitvah u splošn kuri n-lov ene par šinkucu več kokr sa se troštal, pa sa bli že usi iz sebe in upil sa, kuku sa zrastl in de sa že skorl glih tku velik kokr Sluvsenska Ludska Stranka, dokler jh nisa nadalne vulitve prekucne pud miza in s nisa ub trdeh kmečkeh kureninah razbil sojeh n- sou.

Bolču Pete je hodu že tku pu konc pu ljubanskeh plundrasteh ulcah, de sm mislu, de ma hekšenšus u hrbte. Sele u sreda zjutri se mu je hrbet tul- umaju in pucajtu, de spet tku hod, kokr se šika za enga purgarja in pu- slanca pu milast iblanskeh šinkucu, ke zobleja iz leberalne roke, pa če je še tku umazana in zašmirana.

Pred vulitvam sa puslal leberaln kandedati dol h men na Kudelu ene par sojeh mešetarju, de b iz mana zme- šetari za mojga bika, ke sa ga mislel pu vulitvah — sevede če uja zmagal — pubit in prredit sojem vuliucem ena velika pujedna.

Kepčija je bla že čist sklenena in jest sm že začeu ud sojga bika sluvu jemat; kar t prleti u sreda upoune Bol- ču Pepe h men in t začne že ud zdeleč upit, de na u nč iz pujedna in putem- takem tud iz kepčija nč, ke za leberal- ne puslance, kulker ih je zvoleneh, b

biu že en sam biku parkelc preveč, kam čja pa iz drugem mesam:

»Enga diviga zajca uma kepil,« je še dustavu. »Enga diviga zajca, pa uma mel usi zadost; še ustal nam bo.«

»Men je prou,« sm reku. »Pa diviga zajca kupte, sej mojga bika b blu tku škoda za vas, ke je tku fajni žvau.«

»Tu me pa prou veseli; prou res me veseli, de s tku pupustliu in de na tešiš u nas zavle kepčije, ke je bla že tku sklenena. Prou lepu je tu ud tebe. Jest sm se res že bavu, de na uš tou ud kepčije udstopit, al de uš pugervu saj kašna udškudnina. In druh sa se tud tu bal, zatu sa pa rekl: Pepe, ti kar stop dol na Kudelu h Boltatumu Pepete, pa se tku pumen iz nim, de u za use dobr. Ti maš za taka reč dobr in namazan jezek, za deželn zbor tku nis — sa rekl. Ti skus kepčija razdrt brez naše škode, pa uš fejst fant in mi te uma pu- štatal.«

»No, no, Pepe, nč s glave na bel zavle mojga bika. Jest mam scer tebe in toje kulegate puslance rad, prou rad, al mojga bika mam pa še use glih rajš, velik rajš, in zatu me še prou ve- seli, de je tku pršlu, de ute lohka iz enem divimu zajcam shajal in na u treba za vaš mojga bika ofrat. Ja, kaj sm že tou rečt. Ja, al ste zajca že kepil? Al ste tud za zajca šele sam kepčija brez are sklenil, kokr za mojga bika?«

in njeni poslanci, zakaj naj bi tedaj delavne može zapustili in liberalce volili, ki za ljudstvo se prsta ganili niso in ga ne bodo. Znano je, kdor se pri kupčiji samo na mešetarje zanaša, ta gotovo slabo kupi. Torej, gospod kandidat Lavrenčič, zahvalite se Vašim plačanim agitatorjem in mešetarjem, naj se imenujejo »ajmohtarji« ali »telečji« mesarji; bodite mirni, ostanite lepo doma in bodite še naprej to, kar ste bili: »Sladki Markov Pepček.«

Snubači v adventu.

Kar je bilo pričakovati, se je zgodilo. Mesto Lož je doletela namreč ta sreča, da ga je te dni posetil sata postojnski Lavrenčič kot liberalni kandidat za mestno skupino. Lazil je v spremstvu gospoda župana Škrbca od hiše do hiše, snubil glasove, da bi se mogoče vsaj zadnjo postojanko rešili iz zmagovalnega pohoda S. L. S. Da Lavrenčič in njegovi ljudje delajo že v obupu, je dokaz to, da je gospod Lavrenčič, seveda po nasvetu g. župana Škrbca, celo na srce znanega socialnega demokrata prav ponižno potrkal ter prosil glasu. Menimo pa, brez uspeha. Ogromne od liberalcev nepričakovane večine, oziroma zmage v splošni kuriji in kmetski skupini so spravile loške liberalne kolovodje popolnoma ob zavest ter jim je edino g. Lavrenčič nekoliko tolažbe podelil, češ, saj bo, čeravno z največjo težavo, vsaj šestnajstega naša zmaga. Pokažimo tudi dne 16. decembra, ko volijo mesta, da se ne strinjamo z nazeri propale liberalne stranke, katera ti storila še nikdar nič v blagor ljudstva ter oddajmo glasove kandidatu, katerega je postavila S. L. S.

Zaupni shod na novomeškem magistratu.

Iz Novega mesta nam pišejo: Oče župan Rosmann v Novem mestu je poklical dne 10. t. m. zaupnike na rotovž in pogledel jih kake in take: Krajgerja, pisarja od Slanca, Falknerja, pisarja bolniške blagajne, Jarca, vpokojenega briča, Zalarja, oštirja na račun. Matkotta, ravnatoka oštirja na račun. Blažona, urarja, Kokliča hotelirja, Jakšetovega Francelna, vulgo Klukca, oštirja sina in še nekaj temu enakih ter jim prebrali »Bataillonsraport« iz Ljubljane, to je dr. Tavčarja, v katerem piše, kako bo zašel sovražnik v »našo trdnjavo« Novo mesto. Podelil je tem visokim možem direktivo, kako naj naskočijo in pripravljajo posamezne pripadnike S. L. S.

Seveda, vsak si je napisal mnogo imen prosto mislečih mož, največ pa jih je vzel pod zaščito »Ključke«. Ta zadnji, Jarc in Blažon pa so že skupili in slišali našega moža besede tako, da jih je minilo navdušenje Rosmannovega Korla. Na dan volitve naj se pazi pred občino, da novomeški individui Suhi, Falkner, Ogrič e tuji quanti ne bodo uganjali kakor pri zadnjih, dne 1. t. m. se vršecih volitvah, ker že ostvele može niso pustili brez »zadiranja in vsiljevanja« na volišče.

Iz Višnje gore.

Sijajen shod liberalne stranke se je vršil dne 6. decembra v Višnji gori v gostilni g. A. Turka. Obiskala sta nas gospoda Macele in Reisner. Kljub vsemu bobnanju in vabilom se je udeležilo shoda 14 (beri štirinajst) nazadnjakov, med njimi 8 (beri osem) nevolitcev. Manjkalo kajpak ni pismonoše, ki namesto svoje službe agitira za »Maceleta«. Klobasala sta seveda o Johanci in o zapravljenih milijonih, niti besedice pa ni črnil Macele o novomeških porotnikih. Po dvajsetminutnem govoru sta jo hitro odkurila brez vsake nadaljne nezdore.

Iz Ribnice.

Po našem trgu je zadnjič ribniški kavarnar Ivan Lovšin namazal na vse planke, zidove in poslopja sramotilno podobno dr. Kreka. Razmetal nam jo je tudi po vseh potih in celo pošte z dr. Klepecem, Rajhovim koncipijentom, ni »šonala«, ampak jo poslala celo našim prvim somišljenikom. Isto velja za g. dr. Rajha in njegovega koncipijenta, ki bi se pač morala zavedati, kdo jima »v mlin nosi«. — Za volitev v skupini mest in trgov se je pri nas vnel hud boj. Liberalci so spustili v to vojsko svojega Križmana, in tudi Fischer, grajski oskrbnik, je začel naše ljudi obdelavati. Liberalci gredo to pot v boj v znamenju terorja in pritiskanja na naše somišljenike z dovoljenimi in nedovoljenimi sredstvi. — Tudi so začeli že begati naše volilce z najraznovrstnejšimi lažmi. Da jim laži ne bodo dosti pomagale, o tem smo prepričani s kavarnarjem Lovšinom vred. Naši somišljeniki bodo vsi pisali na glasovnice: **Profesor Bogumil Remec, vođa slovenske trgovske šole v Ljubljani.**

Dr. Pistotnik in Nemci.

Poroča se nam, da obiskuje v Radovljici kandidat narodno - napredne stranke dr. Pistotnik volilce od hiše do hiše, jim dela globoke poklone in se jim priporoča za zaupanje in glasove.

Značilno za narodno - naprednega kandidata brata »Sokola« je dejstvo, da je napravil svoj obisk volilcem, katere je »Slov. Narod« sam pred par leti z imenom označil kot Nemce in nemšutarje in se jim je toplo priporočal.

Kandidat slov. narodno - napredne stranke brat »Sokol« si želi tudi nemških glasov.

V nedeljo priredi svoj shod v Radovljici. Dr. Pistotnik zelo hvali prijaznost Radovljčanov, ti pa njegovo trdno zdravje in njegovo nemščino. Če ga bodo v torek tudi klerikalci in Nemci volili, izvoljen bode sigurno soglasno.

Književnost.

POROČILO O SLOVENSKE - HRVATSKEM KATOLIŠKEM SHODU

je izšlo ter se je subskribentom doposlalo po subskripcijski ceni, ki je sedaj ugasnila. Prodajna cena znaša 4 K 60 v. za broširan in 6 K za fino vezan izvod. Obširna knjiga je po vsebini in tehnični izvršitvi na višku, krasijo jo veliko številu slik, ker ima pridejanih 20 umetniških tabel, je najbolj živa slika in najzanesljivejša priča moči in sile, katero ima katoliška misel med Slovenci. Organizatorji te knjige ne bodo mogli pogrešati. Med tiskom se je oglasilo še mnogo subskribentov in bo za zakasnele naročnike na razpolago le omejeno število izvodov, ki se bo hitro razprodalo. Kdor rabi poročilo, naj si je blagovoli takoj naročiti, ker na ogled knjige ne moremo pošiljati. Naroča se v **Katoliški Bukvarni v Ljubljani.**

Jesenške novice.

j **Zadnje volitve** so pa našim liberalcem kar sapa zaprle. So mislili, da jim bodo sociji zopet pomagali na noge, sedaj pa taka blamaža! Oča Humer se je kar skril, Špicar je hitel trgati Gogalove plakate raz Humrovo okno; sociji, ki so se bili domenili, da demonstrirajo pred Delavskim domom, so šli potepeno na svoje »štampere«, Slave je razburjen ljudi klet po pošti, Hauptman se je pa v svoj pivski vrček pridušal, da so klerikalci »črni hudiči«. To je vsa liberalna slava!

j **Socialni tečaj**, ki ga je priredila J. S. Z. preteklo nedeljo v Delavskem domu, se je ob najobilnejši udeležbi našega delavstva izborno izvršil. Otvoril ga je dopoldne gospod M. Moškerc, na kar je gospod doktor Mohorič govoril o socialnodemokratskem programu ter izvrstno dokazal, da je neizvršljiv; posebno kmetski stan je za socialno demokracijo trd oreh, ki ga sociji ne bodo zgrizli. Gospod Moškerc pa govori o zgodovini in razvoju organizacij slovenskega delavstva, popoldne pa o načrtu zakona za nezdoreno zavarovanje, ki stopi kmalu v veljavo. Za njim je govoril zopet gospod doktor Mohorič o razmerju med delavcem in delodajalcem nekdanji in sedaj ter posebno priporočal delavcem strokovni pouk. Delavstvo je gospodoma govornikoma srčno hvaležno za izborni uspehi tečaj.

j **Tat** se je pojavil pretekli torek v trgovini gospoda Čuferja na Savi. Z drogom je ponoči odrinil omrežje na okno, zlezal v trgovino, prižgal luč ter steklena vrata zadelal s plehom, da bi ga kdo ne motil pri trgovanju. Na en konec mize je nastavil sekuro, na drug pa velik oster nož za vse slučaje. Potem si je nabral najboljših smotk in egiptovskih svalčic, za navadne ta večer ni maral. Denarja ni dobil mnogo, pač pa veliko pisemskih znamk. Ruski čaj in čokolada sta mu dobro dišala, zato se je založil z lepo množino. Za mraz si je vzel nekaj blaga, da bi boljše hodil, pa še lepo palico, ki pa jo je pozabil v kotu. Ko je vse opravil, je odšel in se po poti sladkal s čokolado ter puščal po cesti čokoladne zavitke za seboj. Ptčku je moralo biti vse natančno znano. Upamo, da mu orožniki kmalu pokvarijo njegov apetit!

j **Predstavo** priredi Katoliško delavsko društvo na Savi v Delavskem domu jutri, dne 14. t. m., ob pol 8. uri zvečer. Uprizori se igrokaz v petih dejanjih »Kapelica na gori«, ki se godi v srednjem veku v dobi vitežev. Sodeluje društveni orkester. Vabimo!

j **Za nadučitelja** na Jesenicah je imenovan gospod Mihael Salberger, ki službuje že 12 let kot učitelj na Jesenicah. Čestitamo!

Socialni demokracije v precepu.

Zadnje sredo je bilo glasovanje o osebnem dohodninskem davku. V odseku se je splošno poudarjala misel,

da bi se morala vsota 1200 K, od katere se sedaj pričenja davek, znatno zvišati, ker je zdaj življenje mnogo dražje nego je bilo takrat, ko se je davek že s to vsoto dohodkov začel. Ni ga bilo nikogar, ki bi bil proti temu, zlasti kmečki poslanci so bili za to. Finančni minister je pa odločno izjavil, da na noben način ne more pustiti davka, ki mu ga nosi dohodnina v nižjih stopnjah, da bi zlasti niti misliti ne bilo mogoče na znižanje hišno razrednega in pravično ureditev hišno najemninskega davka v korist revnejšemu, zlasti delavskemu ljudstvu, če se to izpremeni. Finančni načrt bi sploh padel. Najnesramnejše laže torej, kdor trdi, da so tisti, kateri so glasovali proti zvišanju 1200 K na 2000, 1800 ali 1600 kron, nasprotniki tega zvišanja. To je samo zato: Ali hočeš, da se izvrši finančni načrt, s tem utrdi državni kredit, oplodi vse gospodarsko življenje, reši pragmatika in podpre dežele, ali ne? Gotovo je bilo, da se z glasovanjem za zvišanje to zvišanje ne doseže, pač pa se podere finančni načrt. Vlada ne bi predložila take izpremembe cesarju v potrdilo, tudi gosposka zbornica bi mu ne pritrdila. Pomniti pa moramo, da je vendar v novem zakonu mnogo znanih polajšav. Družine z otroci tjaajo zvišano vsoto, od katere se prične plačevati davek; pri 6 otrocih prav na 1600 K. To pomenja za kmete in delavce izredno polajšavo. Tudi marsikaj drugega ugodnega je v novem zakonu. Vse to bi se preprečilo, če pade finančni načrt. Obenem bi se pa v tem slučaju davčne oblasti z vso silo spravile na kmete in obrtnike in jim predpisavale dohodninski davek v vedno večji meri, ker bi hotele spraviti čimnajveč davka skupaj na temelju dosedanjega zakona.

Predlog za zvišanje na 1600 K je našel en glas večine. Iz tega se lahko uče poslanci, da je nujno potrebno, da so pri sejah vedno na Dunaju. Poljakov in Nemcev je precej manjkalo. Zvišanje obsega § 155. V § 172. pa stoji po vrsti davčne postavke. Ta paragraf se pričenja tako-le: **Dohodninski davek** znaša pri dohodkih 1200 K 7 K 50 vin. itd. Ta paragraf je pa zbornica z večino glasov sprejela. Torej sta dve popolnoma nasprotni določbi sprejeti. V eni se pričenja davek s 1600 K, v drugi z 1200 K. Socialni demokratje, ki hočejo z vso silo strankarsko izrabljati omenjeno glasovanje, in vse, ki so glasovali proti zvišanju, narediti za ljudske sovražnike, so s tem prišli v zagato. Premalo so pazili na § 172. in zdaj je vsa reč zmešana.

Po poslovniku se pa lahko v tretjem branju protislovja ob glasovanju popravijo. To se bo brez dvojbe zgodilo in reč bo srečno končana. Vprašanje zvišanja vsote, ki se od nje plačuje davek, s tem ne sme zapati. Rešiti se pa more ob času, ko bodo državne finance v redu, ne pa zdaj. Za zdaj smemo biti zadovoljni, da se preprečijo krutosti davčnega vijaka nasproti revnim slojem.

Socialni demokrat apelira s svojim vpitjem na neumnost, kakor navadno. Ko bi padel finančni načrt, bi bilo tudi zboljšanje plač železničarjem in sploh državnim uslužbencem pokopano. Njihov krik ni odkritosrčen. Ko je bilo v zbornici zvišanje sprejeto, so nekateri socialno demokratski voditelji na glas zajamrali.

Hrvatske zadeve.

VPRAŠANJE REKE.

Kakor znano, nagodba jasno zahteva, da ima Reka voliti dva poslanca v hrvatski sabor. Dozdaj je laški municipij vsakokratni tozadevni poziv hrvatske vlade položil ad acta, ogrska vlada pa se je delala, kakor da o vsem ničesar ne vé. Letos municipija, ki je bil razpuščen, ni, in so zato Madjari v škripcih, kako bi to stvar napravili, da bi preveč v oči ne padla. Vse je radovedno, kaj bo reški guverner naredil. Vodja Lahov, Zanella, pa hoče ogrski vladi letos nagajati in v svojem listu »La voce del Popolo« zahteva, da ima Reka izbrati dva poslanca v sabor. Ogri so se tako prestrašili, da je vladni dopisni urad obelodanil komunikacije, v katerem se Zanellini zahtevi čudi in se Lahom laska, češ, ogrska vlada ni nikoli nič proti laškim interesom na Reki počela, ampak jih celo podpirala. Ogri se niso na Reki nikoli tako ponašali kakor Hrvati l. 1848.—1867. Zato je čudno, da Lahi žele nazaj gospodstvo Hrvatov, Nadjati se je, da bodo Italijani sami uvideli, da to ne gre. — Zanella seveda s svojo taktiko ne misli nič drugega, nego Madjare prestrašiti. Pač pa bo v škripcih hrvatska koalicijska, ki se sprožitve reskega vprašanja ravnatoka boji kakor Ogri.

AFERA RADI S TINTO POLITE HRVATSKE ZASTAVE.

Listi frankovskega krila stranke prava trdijo glede na zagrebske demonstracije povodom prihoda ljubljanskega Sokola k srbskemu Sokolu v Zagreb, da je hrvatsko zastavo polila s tinto neka Srbkinja. — »Srbobran« trdi nasprotno, da je dognano, da so tintnik vrgli frankovci, pa je mesto srbske pogodil hrvatsko zastavo. — Kdo ima prav, se seveda ne bo zlepa dognalo.

ZAKAJ JE BAN ODPOTOVAL NA DUNAJ?

Budimpeštanski listi trdijo, da sta bila bivši ban dr. Tomašić in sedanji ban baron Skerlec pozvana na Dunaj, da pojasnita, kaj je z demonstracijami, ki so se zadnji čas vršile v Zagrebu. Baje je namreč hrvatska vlada poročala, da niso padli nobeni protidinastični klici, zborni poveljstvo pa narobe. Ali je Skerlec res zato na Dunaj odpotoval, se ne vé.

Našemu Irgovskemu in obrtnemu stanu.

Iz Novega mesta.

Trgovina, obrt in rokodelstvo so po mestih glavni vir dohodkov prebivalstva. Stoletja se meščanstvo trudi, da jih povzdiguje, ker dobro čuti, da je od njih procvitanja odvisen njih obstoj in blagobit. Ti stanovi nimajo dandanes lahkega položaja in bijejo srditi boj v konkurenci s tujo veletrgovino in veleindustrijo, ki jih podpirata moderna tehnika in velekapital. Le vedno večja inteligenca, neumorna pridnost in jeklena vztrajnost jih vzdržuje na površju. Iz gospodarskega stališča moramo skrbeti, da neomajno vztrajajo na svojih postojankah, iz narodnega pa, če hočemo ohraniti čil in čvrst naš narodni meščanski stan. Ako tedaj opazimo, da se tu pojavijo hibe, je naša dolžnost, da v blagodejnem zmislu opozarjamo na nje zle posledice in jih skušamo odstraniti.

Tako je tudi pri nas v Novem mestu. Naše mesto je poklicano, da tvori središče gnetnega in družabnega življenja Dolenjske. Odtod naj se širi ne le omika, ampak tudi trgovina in obrt naj si ohranita ono pozicijo, ki jima omogočuje, da plodonosno in merodajno vplivata na vse strani naše Dolenjske. Zato imamo tu sedež c. kr. okrožnega sodišča in mnogih c. kr. uradov, c. kr. višjo gimnazijo, deško in dekliško šolo ter za izobrazbo trgovskemu in obrtnemu stanu dve letno obrtno-nadaljevalno šolo in dveletni trgovski tečaj. Zadnje imenovana zavoda imata namen, podeliti trgovskemu in obrtnemu naraščanju, ki se praktično izobrazuje v svojih poklicih, tisto teoretično strokovno znanje, ki je dandanes neobhodno potrebno, da zamore trgovci ali obrtniki z uspehom vršiti svoj poklic.

Pod vodstvom gimnazijskega ravnateljstva in poukom profesorjev se je v teku zadnjih 30 let na tisoče trgovskih in obrtnih vajencev izobrazilo v tej šoli, ki dandanes uspešno v javnosti deluje in so hvaležni za prejeti pouk.

In kaj moramo danes po preteku tolikih let konstatirati?

Pouk v tej šoli se je ustavil po krivdi našega župana Karola Rozmana za nedoločen čas in nad 160 mladih ljudi čaka brez upa, kdaj bodo zopet deležni pouka in ali bode sploh prišel še čas, ko se ga bodo zamogli udeležiti.

Kakšno škodo vsebuje to postopanje nasproti tej mladini in kaké posledice bodo imele to za tukajšnje trgovino in obrt, se najbolje da preračunati iz tega, da se bode polagoma večji del tega naraščaja obrnil tja, kjer bode dobil potrebno izobrazbo, n. pr. v Ljubljano in v druga mesta. Naši trgovci in obrtniki bodo polagoma izgubili najboljše vajence in za njimi pomočnike, ker ne bode naraščaja. Stariši ne bodo več dajali svojih sinov v pouk, ampak jih bodo raje izročili tam, kjer se morejo tudi strokovno izvežebati. Pomočniki ne delajo radi v obratih, kjer morajo izvrševati tudi vajenska opravila; zato se bodo dobili težje in bodo stavili višje zahteve. Skratka, vsak posameznik, trgovec ali obrtnik, bo te posledice čutil in na trgovino in obrt bode to zelo neugodno učinkovalo.

Koliko narodnogospodarskega imetja se bode na ta način iz našega mesta razgubilo in obrnilo v druge kraje, se danes ne more določiti, le toliko je gotovo, da sta s tem naš trgovski in obrtni stan zelo udarjena.

Dolžnost prizadetih krogov in poklicanih činiteljev, ki jim je blagobit našega mesta izročen, je, da skušajo čim preje upostaviti zopet normalne razmere in pripomorejo trgovskemu in obrtnemu naraščanju do strokovnega pouka, ki željno po njem povprašuje.

Našemu trgovskemu in obrtnemu stanu pa dobrohoten opomin: Pazite, da ne postane sedanji položaj stalen in

kar vstane in začne govoriti: Otvarjam volivni shod... Tu nastane med našimi somišljeniki silna razburjenost in odločno zahtevajo, da se voli predsednik shoda. To pa Ribnikarju in njegovim liberalnim trabantom ni po volji. Ribnikar hoče še parkrat začeti premlevali liberalne otrobe in laži, toda ne gre in ne gre. Vselej ga prekinajo odločni klici naših somišljenikov, ki zahtevajo, da se voli predsednik. Gosp. Ribnikar je ves blede od jeze, žuga s tožbo, sodnijo, zapisuje imena nekaterih pričujočih, zlasti se nosi nad županom, toda vse zaman. Naši somišljeniki ostanejo pri zahtevi, da se voli predsednik. Vmes je mnogo šaljev opazk in mnogo smeha. Najbolj imenitno je, ko neki mož privleče iz žepa nekaj v papir zavitega pečenega kostanja in ga kaže Ribnikarju, rekoč: Gospod tržni nadzornik, ta-le kostanj sem kupil pri Vipavcu v Kamniku in ga nesem domov otrokom; prosim, pogledajte, če je zadosti pečen. — Ko slednjič Ribnikar vidi, da nič ne opravi, se poslovi z besedami: Današnji shod je razbit. Naši somišljeniki zakličejo za njim: Saj shoda še bilo ni! Glinjivo mu pevci zapoje v slovo: Zdaj gremo, oj, zdaj gremo, nazaj nas več ne bo.

Malenkosti iz Velikih Lašč.

V tem okraju je dobil Jaklič (S. L. S.) 5487 glasov, Andoljšek (neodvisen kmet) 983; Škulj in Lovšin 4749, neodvisna pa 829 glasov — torej je dobila S. L. S. nad štiri petine in je od petih glasov komaj eden odpadel na neodvisne kmete, liberalna stranka pa sploh ni postavila kandidatur. — Dne 10. t. m. pa se je zbralo k okrajni volivni komisiji v Velikih Laščah šest mož, ki jih je imenovalo okr. glavarstvo. Kakšno pa je bilo tu razmerje? Imenovani so bili — menda ne ravno po načelu stroge nepristranosti — od S. L. S. 2, za neodvisne kmete pa samo 4 liberalci: župan Virant, ki je vse, samo kmet ne, gostilničar Grebenc, trgovec Šega in trafikant Doganoc. Ko je bilo treba voliti še sedmega člana v komisijo, sta se nahajala v sobi samo dva volivca, ki bi bila za ta malopomembni posel po človeški sodbi tudi še sposobna. Ker pa sta imela na sebi strašni znak »klerikalizma«, sta jo udrila urnih krač dva liberalca na ulico loviti tretjega, ki je že za vogalom čakal na to povzemanje, za katero je kot nevolivec v kmečki skupini, kot rejenec poštnega urada in kot popolnoma od svoje soproge odvisen nekmet, kakor ustvarjen, da zastopa neodvisne kmete. Menda si je v zadnjem času kot oproda liberalnih agitatorjev in njih informator pošteno zaslužil to čast. Ker je komisija za ta čas, da se najde še en liberalce, prekinila sejo, ima mož zdaj to zaslugo, da je zadela moralna klotofa liberalne kandidate in agitatorje par minut pozneje. — 1. decembra in 9. decembra so liberalci slovesno proglašali zmago, jo pridno zalivali z vinom in zganjem in zabelili z zabavljanjem čez klerikalce. »Dvotretjinska večina je naša! Živio Andoljšek, živio Pucelj!« se je glasilo te dni po trgu. 10. decembra pa je sedelo pet liberalnih veljakov v okr. volivni komisiji. Z dolgimi in mrkimi obrazy so prisostvovali političnemu pogrebu Andoljške in Pucelja, za katere se je zastoj iztočilo toliko alkohola, brusilo toliko petja, pogrevalo toliko laži in storilo toliko praznih obljub. V splošni tišini se je slišalo naštevaje g. glavarja: Andoljšek 403, Škulj 2341, Pucelj

426, Lovšin 2408... in pa obupna misel L. Šega, ki je malo bolj glasno mislil: »Sej je vse zastoj; klerikalci so nas premagali, pa ne pomagajo nobena žavba nič...« Da, proč so tisti časi, ko ste lahko politično živeli po geslu: pij in zabavljaj! Treba bo začeti po reku: delaj in moli, kdor hoče biti res narodnonapreden!

Trnovo na Notranjskem.

Hud boj — slavna zmaga! Ves liberalni aparat je delal: trgovci, gostilničarji, »večni« študentje, doktorji jezičnice, pijača, laži, sila in žuganje, pa vseeno niso zmagali. — V naši župniji so tri občine. Le v eni sta prodrli nasproti na kandidata, v dveh so zmagali politično zavedni katoliški možje.

Vpoštevati moramo, da je Urbančič Ivan, liberalni kandidat, domačin, ustanovitelj liberalne hranilnice in mlekarne. Mož je dosedaj užival splošen ugled, a s kandidaturo si je omajal svoje stališče. Mož je agilen. S tem se je tudi agitiral. V naši občini je dalje precej trgovcev, uradnikov in drugih, ki volijo vedno liberalno.

Hočno so agitirali nekateri iz liberalnega gnezda — Bistrice — na treh vozeh se je vozil liberalizem po občinah, pomagali so štenfeti, mesarji, možje »z elektriko«, ki so jo tudi »zafurali«. Slepili ljudi, naj volijo dr. Žitnika, katerega vsa čast, a mesto Drobniča naj vpišejo Urbančiča. Klical je mož, ki bi rad z elektriko razsvetlil možgane »liberalnih buč«. »Vsi ste povabljeni danes h kandidatu — domačinu — Urbančiču.« Naj navedem še drugo dejstvo, da so ljudje že pred shodom zaupnikov zahtevali, da mora letos kandidirati kak domačin naše stranke.

Če pregledamo vse to, moramo izjaviti, da smo dobro zmagali. Naši: Dr. Ignacij Žitnik 267, Franc Drobnič 251, Urbančič 163, Gaspari 133. Do ožjih volitev, kot so govorili, ni prišlo, pač pa so sami »ozko vlekli« ter »dolg nos privlekli«.

Bloke.

Vseobče veselje preveva te dni naše ljudstvo, kar ga je v taboru S. L. S. Naša občina si šteje v ponos, da ima v svoji sredi poslanca, ki mu zaupa ne samo domači kraj, ampak celotna Kranjska. Liberalci, pred vsem naša bloka, liberalci, so vse storili, da bi ga v gli pa laži in obrekovanja zoper Drobniča so bila zastoj. Koliko papirja so razmetali ravno zadnje dni, da vsaj v domači občini kaj dosegle! Ravno domača občina se je izborna obnesla. Nič manj kot 227 mož je vstalo in se izreklo za Drobniča in le 61 liberalcev je volilo Medena. Takoj, ko se je zvedelo, da je zmaga zagotovljena, so vrli sosede s svojimi sinovi postavili pred Drobničevo hišo visok mlaj, ki naznanja domačinom in tujcem naše veselje.

Liberalno sleparstvo na Notranjskem.

Iz Zagorja na Krasu se nam piše: Take sleparije, kot so jo pri nas naredili liberalci, je ni bilo menda nikjer na Kranjskem. Pripopali so svoje letake z liberalnimi kandidati, oni pa dali tiskano ime dr. Žitnika, češ da te može priporočiti. To je taka sleparija, da je nima para. Mislili so si, Žit-

nikovo ime vleče, pa bo to nezavedno ljudstvo liberalce volilo. Zmota! Tudi pri drugih volitvah je se sploh sijajno zmagala. Ljudstvu so se odprle oči, da razni liberalni možje, ki od ljudstva živijo. Zato je v ponedeljek po zmagi pokalo in streljal kot še nikdar. Še ena težka naloga ni čakala: Očistiti občinski odbor. Menda ga ni odbora na Kranjskem, kot tika da bi imel — na kmetih namreč — župana liberalca, podžupana pa socialnega demokrata. S takimi ljudmi kot je skakati očitno duhovnika s farjem — ven iz občinskega odbora! Naše želo mora biti: Z liberalci odločen obracun. In to se bo zgodilo, ker o ljudstvo samo zahteva.

POMENLJIVO.

Ko se je dne 11. t. m. francoski zbornici predstavilo novo ministrstvo Doumergue in je slednji v svoji nastopni izjavi, kakor se je poročalo, tudi dejal, da hoče vlada z združitvijo vseh republičanskih elementov izobrazbo ljudstva tako »dvigniti«, da je bo popolnoma osvobodila vpliva verskih avtoritet, nista ostala samo desnica in centrum tiho, ampak tudi socialisti. Stvar je namreč ta, da so vsi prepričani, da se bo tudi vsak Doumerguejev poizkus s protiverskimi odredbami in šikanami potlačiti splošno nezadovoljstvo ljudstva proti radikalnim vladam ponesrečil. Vse ve, da je Doumergue le marioneta skrahiranega Clemenceaua in da ne bo bogve kako dolgo vladal, kakor tudi njegov patron ni mogel.

Iz mesli in trgov.

Liberalna ljubezen do mestnih občin.

Pred nekaj dnevi se je poslušalcem na deželni sodnji v Ljubljani nudil prizor za bogove. Vršla se je **civilna razprava v zadevi Trilke Naglas proti mestni občini ljubljanski**. Tvrška Naglas toži namreč mestno občino ljubljansko na plačilo odškodnine v približnem znesku 200.000 K.

Mestno občino ljubljansko je zastopal župan dr. Ivan Tavčar, trdsko Naglas pa nobeden drugi kot stolnega mesta Ljubljane podžupan dr. Karol Triller. Župan ljubljanski bode delal na to, da mestna občina ljubljanska nič ali čim manj plača, podžupan istega mesta dr. Triller bode gledal in zastavljal vse svoje moči, da mestna občina ljubljanska, katere podžupan je, v pravi ne zmaga in čim več plača. To je okus, ki ugaia liberalcem, nam se nikakor ne prilaga in ga ne moremo pojmiti.

Volilci mestne skupine Škofja Loka — Kranj naj bodo pozorni pri volitvi, kajti zgodi se prav lahko, da bode morebitno izvoljeni poslanec dr. Karol Triller kakor podžupan mestno občino ljubljansko, tako tudi kot deželni poslanec s kako pravdo napadel mestni občini Škofjo Loko in Kranj.

Kolodvor v Radovljici.

Danes, dne 12. decembra dopoldne se je vršil na licu mesta v Radovljici komisijski ogled glede naprave novega železobetonskega mostu, ki je prvi začetek in bistveni del novega kolodvora. Most obstoji iz več posameznih delov in galerij, ki bodo lahko služile za skladišča.

V komisiji so bili zastopniki visoke c. kr. deželne vlade, železniškega ravnateljstva iz Trsta, železniške sekcije iz Ljubljane, c. kr. okrajno glavarstvo, zastopnik trgovske zbornice, zastopniki mesta Radovljice in Lancovega in interesentje. Komisija se je soglasno izrekla za takojšnjo izpeljavo jako praktično narejenega načrta, ki omogočuje takojšnjo zgradbo in nadaljevanje pravega kolodvora, kojega načrti se bodo po zadržilu merodajnih gospodov železniškega ravnateljstva v Trstu v najkrajšem času dogotovili in doposlali.

Stavbeno dovoljenje za kolodvorski most se je takoj ex commissione izreklo, kar je sigurno znamenje, da je kolodvor zasiguran in da je vse nasprotno pisanje v naprednih listih, posebno v »Slov. Narodu« čisto navadno beganje radovljiških mešanov in pravi izrodek sovražnikov radovljiškega mesta, katerega napredni kratkovidneži ne privoščijo iz samega zaslepljenega strankarstva toliko potrebnega kolodvora! Kolodvor v Radovljici bode v najkrajšem času dovršen, in sicer samo po zašlugi S. L. S. in merodajnih oblastvenih zastopnikov, ki so vse storili, da stare grehe radovljiških liberalcev popravijo in mestu opomorejo k novemu procvitu!

Postojnčanom v premislek.

Pred odločitvijo ste, ali Lavrenčiča ali dr. Marolta. Če volite Lavrenčiča, volite svojega župana. Toda vsak vaški župan gleda, da je v dobrem razmerju z deželnim odborom. V kakšnem

razmerju pa bo vaš župan kot liberalce? Ali bo mogel od večine za mesto kaj doseči? Pomislite, kako je mesto Postojna zadolženo! Pomislite, koliko še potrebujete! Ali vam bo dal Lavrenčič? Saj veste, kakšen priimek ste mu dali zato, ker ga poznate! — Toda Lavrenčič se hvali, da dela. Ali marate ne- previdnega poslanca? Javno je žalil vse uradništvo in vse volilce, ki niso posestniki. Rekel je, da so le po milosti volilci. Zato med njimi zelo vre, ker vendar tudi oni davek plačujejo in ne bodo Lavrenčiča vprašali ali smejo voliti ali ne. Danes, ko mora biti vsak previden, kaj bo govoril, »ovori mož, ki sili v deželni zbor, ako nespa- metno! Pomislite Postojnčani! Moč je pri Slovenski Ljudski Stranki! Liberalna stranka je brez moči!

Vrhnški liberalci v potu svojega obraza.

Naši liberalci in liberalni agitatorji delajo na vso moč, da bi priborili zmago svojemu skrajno nepriljubljenemu kandidatu Lavrenčiču. Strahovito jih boli da je ogromna večina vrhnškega ljudstva tako zavzeta za našega vrlega kandidata dr. Janko Marolta. V »Narodu« in »Danu« pošiljajo izrodke svoje bolele domišljije, napadajo naše moze, češ, le vpijmo, saj drugih uspehov najbrž ne bo. Naj svet izve, da se dihamo, četudi se nam bliža grobar, da nas zakopje v grob pozabljenosti, z nami vred pa tudi vrhnški odreveneli liberalizem. Od tepene liberalne »armade« stoji še avantgarda a la Prne, dr. Šabec, grand vpijati mesar Kos, Štriftofov Mihče, za njimi pa capljajo z boječimi obrazy drugi liberalni agitatorčki, ki menijo, da bi se dalo še v zadnjem trenutku kaj zaslužiti, predno izginejo iz političnega ozorja trabantje liberalne stranke. V svoji veliki modrosti so prišli naši liberalci na modro misel, s katero agitirajo po Vrhniki, ko govore volilecem, češ, le dajte dr. Maroltu podpisati glasovnico, zatem jo pa nam prinesite, mi vam damo pa svoje glasovnice. — Može, pozor pred liberalnimi vsiljivci, posebno na dan volitve, odpravite jih, če pridejo sitnarit k vam. Držite na dan volitve skupaj in kot en mož pojdite na volišče z našim kandidatom na glasovnici! Zapišite na glasovnico: Dr. Janko Marolt, zdravnik in posestnik na Vrhniki.

Z Vrhnike.

Kandidat Lavrenčič je Markov Pepček.

Kdo je Lavrenčič in zakaj se nam Notranjcem ponuja za poslanca? Ta mož nima drugih zaslug, kakor te, da je Markov sin iz Postojne, in ker od svojih kmetij ni mogel nobel živeti, so mu ljubljanski liberalci na magistratu preskrbeli službo pri dacarjih in nekako hišno oskrbnitvo v »Narodni tiskarni«. To so vse zasluge za naše ljudstvo; to je neodvisni mož. Ko je podedoval umrlega brata tisočake, je opustil dacarijo in se preselil v Postojno, kjer je fabrikant, to je, dela in lima opeko na par. Kako delo izvršuje, ne vemo, a znano nam je, da je o potresnem času tudi v Ljubljano poslal en vagon opeke na »probo«; a glej ga spaka, v Ljubljano so pripeljali samo pesek in blato. Vrhnčanom tak kandidat v »domačih« zadevah ne bode dosti hasnil, ker to bolje sami razumejo. Mi Vrhnčani in sploh Notranjci imamo na razpolago veliko sposobnejših ljudi kakor je Lavrenčič. To vedo tudi oni postojnski »ajmohtarji«, ki ga nam vsiljujejo. Ponižno uklanjanje in smehljajoči odgovori v času volitve, to, brate, še ni vse. Vprašamo domačine, reveže v Postojni, ki se večinoma od tujcev in jamskih dohodkov živijo, ali se je kdaj Lavrenčič za vas in vaše dohodke pobrigal? Ne, nikdar ne — kaj še, — edini g. Arko se je mučil, kako bi kmetu pomagal. Roko na srce, bodimo pošteni, — Lavrenčič je bogataš in nič drugega; ljudstvo in njegova revščina mu je deveta briga. Ako bi mož imel kaj srca, bi na eden ali drugi način skrbel, da bi se onim revežem, katere je njegov zet na beraško palico »prigospodaril« — pri kočevski posojilnici in pri »Agro Merkurju« v Ljubljani — na kak način pomagal. Glejte, tu se je potuhnil, kakor mačka pod klop. Bremana in skrbi so prevzeli pač drugi možje, da se jim pod težo »menic« kar kolena šibé. Gospod Lenaršič o tem tudi nekaj »na prstih« čuti; neumevno, zakaj tako »žlahto« tudi še priporoča? Pa ne zaradi liberalne »discipline«? Mogoče! Kaj pa g. Mulley, ali želite, da pogrejemo one nekdanje kupčije slame, obročev in čevljarskih žeblerjev v uradnih prostorih na Vrhniki, — katere je povzročilo neko znano in Vam »sladko« ime? Ako ne želite, potem, prijatelji: »Habt acht und still gestanden!« Liberalnih kandidatur nečemo in se jih bomo vedno branili. Vsaj je 7. t. m. na shodku na Vrhniki g. Lenaršič očitno pripoznal, da prav nič ni dosegel. Lenaršič kot poslanec je v mnogem oziru bil veščak in se je tudi učil; — in Vi, gospod kandidati? — Kdo je povzdignil Vrhniko v kmetijskem oziru, na primer: Mlekarno, gospodinske šole itd. Ali ni to storila Slovenska Ljudska Stranka

»Nisma ga še kepil, Pepe; du zdej še ne. Snuč sma scer sklenil pr sej, ke sma ja mel pr »Zlaturuge«, de se kup en divi zajc; al je ke kasir ud vuliunga fonda pregledu kasa, se je prepriču in pršou du spuznajna, de nam še za enga diviga zajca ni čez ustal, tulk sma za vulitve vn zmetal.«

»Kua pa pol?«

»Nč; jest sm predlagu, de dejma asak ene par zeksarc zraven, pa uma mel kapital zajca in še knedne nam u lohka birtna nardila, knedlne; ke ni nč bulšga kokr divi zajc iz knedlnem.«

»Pa sa bli zaduvoln iz tem?«

»Nubedn, prmejmuha; prou nubedn. Usak se je izgubarju, de nima; de sa ga vulitvu tulk kuštale, de soj famili še za Božec na u mogu nč kupt.«

»Sej je ja kašn junksel umes, a ne? Kašn tak, ke nima familje, nej b ofru tisteh par kronc, pa b blu.«

»Sma tud na tu mislel. Gespud prefesar Rajsar je kar naraunast puvetu, de on na more za zajca prou nč dat, de še kužuhasteh cupat, ke jh je soj gespe ublubu za Božec, zdej na u mogu kupt. »Gespud dohtar Nuvak nej ofra tisteh par kronc, ke je še ledek in frej. On jh ta nar loži,« je reku. Al ke je gespud dohtar Nuvak tu slišu, je ustou in se naredu, kokr de b šou na stran, pa ga ni blu več nazaj. No, in putemtakem sma bli tam ket preh. Šele gespud dohtar Ribnkar nas je rešu iz zadrege, ke je predlagu, de nej zajca tist kup, ker u zbran za deželnga ud-bornka. Za ta predlog sa bli usi, sam gespud dohtar Trillar se je neki kisu; no pa reku ni nubene besedce, sam iz uči sma mu bral, de mu ta predlog ni

puseln ušec in je sam gespud dohtar Ribnkarju tku fliknu iz učmi, de je kar umouknu.«

»No, pa pol se je udau, kene?«

»En čas je blu use tih. Druh družga sma gledal in čakal, de b kdu kera bleknu; nazadne se je pa le uglasu nekam nejevoln gespud dohtar Nuvak in reku, de če ni drgač, u pa dau on za zajca, če da gespud dohtar Taučar za knedlne, drgač pa ne. Sevede je gespud dohtar Taučar ket kavalir, ke rad da učaseh za kašne knedlne, temu prec prtrdu, in tku je bla ta kumplecirana zadeva zavle vuliune večerje puvoln rešena.«

»Al j zdej zajc že kuplen?«

»Še ne. Gespud dohtar Nuvak je reku, de nima dost drubiža pr seb in tku sa nazadne puublastel mene, de nej kepčija zavle bika razdrem in pa zajca iz sojga kupem za ta čas, de se gespu- de dohtar Nuvake spet dost drubiža nabere. Kua sm pa tou nardet! Sprejeu sm ta častna naloga in mislem, de ja um tud puvoln upravo. Iz taba sm se že puglihu in zdej morm sam še gledat, de dubim kašnga kapital zajca. Sej sm se že gespude Hribari zajnga prpuroči; on b ga lohka enga špenderu, ke je zmeri na jag gor na Gurejskem, pa on m je udgovoru, de nej s ga naš kuritari sami kupja, če ga čja jest. No, pa tu mene na skrbi, ga um že dubu, če tle ne, pa ke dirge. Mal mam že žihr tud jest sihtast iz našem puslancem, sej uja mel tud un dost sihtast še iz mana u deželnem zборе. Teb že lohka tu puvem, ampak prosm, de moučiš ud tega.«

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

da lahko mišljeno in malomarno ne izgubite pravice, ki so jih pridobili vaši predniki; zavedajte se, da ste nositelji blagostanja našega mesta in okolice.

ZOPET ODKRITJA.

Budimpešta. »Pesti Hirlap« poroča: Med Rumunijo in Srbijo se je sklenila pred drugo balkansko vojsko zveza, in sicer na inicijativu Rusije. Ruski poslanik Sebeko je namreč na nalog svoje vlade informiral rumunskega ministrskega predsednika Majoresca dne 28. junija, da imata Avstrija in Bulgarija tajno konvencijo, na podlagi katere bi Bulgarija dobila celo Makedonijo, če se pa Rumunija vmeša, še Dobrudžo, medtem ko bi Avstrija anektirala Moldavijo. Kralj Karol je nato sklenil s Srbijo alijanco in si od Rusije pustil garantirati materialno in moralno pomoč Srbije v vojski zoper Bulgarijo in pri burkarskem miru. Ta alijanca se je sklenila 28. junija. — Na dementi teh odkritij ne bo treba dolgo čakati.

KDO JE USMRTL GRŠKEGA KRALJA JURJA?

Sofija, 13. decembra. »Agence tel. bulgare« poroča: Vest, da namerava v grški zbornici postaviti opozicija interpelacija, v kateri se Bulgarija dolži, da je povzročila smrt grškega kralja Jurja, je tu povsod zelo neugodno vplivala. To obrekovanje grških politikov tvori novo oviro za obnovitev dobrih odnosov med obema državama.

MEHIKANSKI VSTAŠI VDRILI V ANGLEŠKI KONZULAT.

New-York, 13. decembra. Amerikanci iz Chihuahue poročajo, da ko ni bil angleški podkonzul navzoč, so vdrl v konzulat vstaši, ki so s silo odvedli v zapor sina bogatega posestnika Louisa Terrazo. Ko se je podkonzul vrnil, so vstaši preprečili, da bi stopil v stik z angleškim poslanikom v Mehiki. — Angleško poslanstvo v Washingtonu izjavlja, da so vstaši s Terrazo zato tako postopali, ker se je branil plačati vstašem 250.000 dolarjev.

MEHIKANSKI VSTAŠI ZMAGUJEJO.

New York, 13. decembra. »Sun« poroča, da so zavzeli vstaši Tampico.

SAVERNSKA ZADEVA.

Berolin, 13. decembra. Neka parlamentarna korespondenca poroča, da premeste 99. pešpolk po končani vojnosični preiskavi v Kassel, iz Kassel v Saverno se pa premesti 167. polk. Polkovnik Reutter obdrži poveljstvo polka, poročnika Forstnerja pa v drug polk premeste.

AMERIKANSKI DRŽAVNI TAJNIK BYRAN ZA SVETOVNI MIR.

New-York, 13. decembra. Državni tajnik Byran je govoril o splošnem svetovnem položaju in izjavil, da je odločen pristaš svetovnega miru. Oboroževanje se mora onemogočiti, uvesti se morajo obvezna razsodišča. Pride čas, ki, kakor upam, ni več daleč, ko bo vojsko vsak narod smatral za preostanek barbarične dobe.

Dnevne novice.

+ **Pred deželnozborsko volitvijo v mestni skupini.** Volilni boj v splošni skupini in v kmečki skupini je končan z veliko zmago S. L. S., ki ima sedaj že 26 poslancev, liberalci samo enega v Ljubljani in še tega izvoljenega samo s tujo pomočjo. Zmaga v splošni kuriji se pridružuje še zmaga v kmetijski skupini. S. L. S. je z izidom lahko zadovoljna. Številke v kmetijski skupini kažejo, da je zmagala s štiripetinsko večino v celi deželi. Pred petimi leti je veljal v tej skupini še 8kronski cenzus, bilo je veliko manj volilcev; če se sedaj pogleda število novih glasov oziroma prirastka, je na naši strani velik prirastek, na nasprotni strani pa minimalen. Ogromno število za S. L. S. oddanih glasov je imponiralo povsod. V tork volijo mesta in trgi. Na volilnih v mestih in trgih je, da se odločijo za S. L. S. Liberalna stranka ne dela drugega, kakor samo hujša meščana proti kmetu. Resnica je in ostane: Mesto najboljše živi in florira, če je okolica dobra in če okolica florira. To daje gospodarsko moč mestu, če je pa revščina v okolici, peša tudi mesto. Pametnim meščanom in tržanom se ne bo težko odločiti. Naši kandidati bodo delali, nasprotni kandidati pa bodo mogli samo besedičiti. Če izvolijo kandidate S. L. S., dobili bodo volilci zadoščenje v tem, da bodo kmalu zrl na lepe uspehe. Naj pri volitvi stopijo v ospredje resnične gospodarske koristi kranjskih mest in trgov, zato mestom in trgom trezni razum velevali, voliti kandidate S. L. S.!

+ **Hrvatje in zmaga S. L. S.** »Hrvatske Novosti« pišejo: »Od srca se radujemo pobjedi bratske nam stranke. Hrvatski narode, ugledaj se u bracu Slovence i složno poput njih stupaj na biralište za pravaške kandidate. Braći Slovincima najsrdačnije čestitamo na ovoj pobjedi, ključni im iskreni življeli!

+ **Sramota za dolenska mesta in trge.** je kandidatura liberalca Julija Mazzelleta. Obče znano je, da je ta človek kot poštar zlorabil javno službo v prilog svoje zasebne kupčije in bil vsled tega sramotno spoden iz državne službe z disciplinarno razsodbo. In za takega človeka išče liberalna stranka mandat dolenskih mest in trgov! Če se je Mazelle upal zlorabiti državno, uradniško službo za svoj žep, kako šele javni poslanski mandat, ko v tem oziru ne stoji pod nobeno disciplinarno oblastjo! Liberalci hočejo naprtiti dolenskim mestom te vrste poslanca. Opravičeno je vprašanje: Koliko je Julij Mazelle liberalnim kolovodjem za to plačal?

+ **Radi liberalne nerodnosti se jezi »Slovenski Narod«.** Pri volitvi v kmečki skupini je imela liberalna stranka posebno piko na dr. Šusteršiča. Zato je v kmečki skupini iz volilnih imenikov ljubljanske okolice izreklamirala vse tiste naše kmetijske volilce, ki v Ljubljani kaj davka plačujejo. Tako so jim vzeli volilno pravico doma, zato so jo pa dobili v Ljubljani. Dr. Šusteršiča liberalci niso vrgli, pač pa se jim sedaj vse smeje, ker se »Narod« jezi na tega, kar so liberalci uprizorili. Če so liberalci mislili, da bodo celi vrsti volilcem volilno pravico sploh vzeli, so se zmotili.

+ **Slovensko - hrvatski klub in Drinkovičeve fantazije.** Dalmatinski politik Mate Drinković, ki je znan po svojih ekscentričnih idejah in ki ga je stranka prava kot političnega sanjača zaradi njegove nerodnosti iz svoje srede črtala, objavlja zdaj v svoji užaljenosti v svojem glasilu fantastično izmišljene članke. Napada namreč taktilno hrvatsko - slovenskega kluba, zlasti pa njega načelnika dr. Šusteršiča v hrvatskem vprašanju v Banovini. Na to je najbolje odgovoril, kakor zdaj beremo, dne 5. t. m., na skupščini stranke prava v Zagrebu Stjepan Zagorac, ki je v svojem obširnem poročilu izjavil: »Hrvat in Slovenec so s svojo divno in odločno borbo v dunajskem parlamentu učinili, da je komisar Cuvaj moral oditi.« Dr. Drinkovičeve čenčanje, ki je seveda tudi »Slovenski Narod« ponatiskuje, je torej na najbolj merodajnem mestu našlo svojo obsodbo. »Slovenski Narod« je med drugim priobčil tudi dr. Drinkovičev napad na dr. Šusteršiča, češ, da je on povzročil, da nobena stranka za glasovanje o vojnih potrebščinah ni nič dobila. Nam pa se zdi, da je bilo to načelo jako pametno. Pri takem barantanju bi gotovo Nemci več dobili kot Slovenci, in tisti, ki bi pri takem barantanju na korist naših narodnih nasprotnikov bil oslavljen, bi bil gotovo Slovenec.

+ **Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko** v Ljubljani ima v tork, dne 16. decembra t. l., ob pol 6. uri popoldne v dvorani mestnega magistrata v Ljubljani redno javno sejo z naslednjim dnevnim redom: Predložitev zapisnika zadnje seje. Naznanila predsedstva. Naznanila tajništva. Prošnje za podpore: trgovskemu društvu »Merkurju« v Ljubljani; deželni zvezi kranjskih obrtnih zadrug; deželni zvezi gostilničarskih zadrug na Kranjskem; gremija trgovcev v Ljubljani za zvišanje podpore gremijski trgovski šoli. Zbornični proračun za leto 1914. Izjava o imenovanju petih cenzorjev pri ljubljanski podružnici avstro-ogrske banke. Volitev člana industrijskega sveta. Volitev dveh članov in njih namestnikov v kuratoriju zavoda za pospeševanje obrti na Kranjskem. Volitev zborničnega zastopnika v Deželno zvezo za tujski promet in turizmo. Volitev zborničnih zastopnikov v odborih obrtnih nadaljevalnih šol v Idriji, Cerknici, Radečah in Črnomlju. Tajna seja.

+ **Domoljubovo 51. številko,** ki izide prihodnji teden, to je 18. t. m. ne prejemajo tisti skupni poverjenci, ki, ki naročnine za tekoče leto še niso poravnali. Ker se leto bliža h koncu, mora tudi upravništvo »Domoljub« urediti pravočasno svoje račune, zato čimprej položnico v roke in ž njo na pošto.

+ **Božični prazniki** se bližajo in zopet bo romalo tisoč in tisoč razglednic po naši domovini. Ob tej priliki nujno prosimo vse zavedne Slovence in Slovence, da povsodi zahtevajo edino razglednico, katere je založila »Slovenska Straža«, ki ima v zalozi štiri vrste krasnih božičnih, oziroma novoletnih razglednic, s stihii našega priljubljenega pesnika Silvina Sardenka. Kjer ne dobite »Stražinih« razglednic, pišite po nje naravnost na pisarno »Slovenske Straže« v Ljubljani (Ljudski dom). Trgovci dobe znaten popust.

+ **»Dražinski Praflak«** je v založništvu že popolnoma posla, dasiravno je bila v tiskarstvu enakem nalogu kot za leto 1913. To

najbolj kaže, kako izredno se je »Dražinski Praflak« in priljubila ta naša pratika s podobno sveto Družino.

— **Uradne poizvedbe po soprogi bivšega nadvojvode, ki je bila v Idrijo pristojna.** Uradna Wiener Zeitung« objavlja oklic, ki poziva, da kdor kaj ve o Ljudmili Hildegardi Stubel, pristojni v Idriji, ki se je odpeljala 12. julija 1890 na jadrnici »Santa Margareta« z Ivanom Orthom, nadvojvodom Ivanom Salvatorjem, in o kateri ni bilo do zdaj nobenih poročil, naj to javi do 31. oktobra 1914 sodišču ali pa kuratorju odvetniku dr. Holubovsky na Dunaju.

— **Umrli** je v Domžalah gospa Marija Kralj, rojena Lovšin, stara 73 let, tasča deželnega odbornika gospoda dr. Ivana Zajca. Naše najiskrenejše sožalje!

— **Ravnatelj** posojilnice zadruge »Balkan« v Zagrebu, ki je s svojim polomom spravila toliko ljudi v nesrečo, Dragutin Albini, je bil te dni oroti kavčiji 8000 K puščen na svobodo.

— **Ogenj.** Dne 4. t. m. popoldne ob 3. uri je pričelo goret pri Toplicah. Pogorela mu je klet, hlev, 2 poda in vsa prekrba za čez zimo, kakor tudi mrva. Škoda znaša 8000 K — zavarovan je bil za 1600 K — pri graški zavarovalnici. Kdo je zažgal, se še ne ve, pač pa je dognano, da so se pod podom igrali otroci, in najbrž so ti zažgali.

— **Ustrelil** se je v zagrebški bolnici 75 let stari umirovljeni železniški sprevodnik Josip Makovec zaradi neozdravljive bolezni.

— **Rop.** Kmet Stevo Miljanović je na cesti iz Lipovljana v Nove Pavljane v belovarskem okrožju z nožem napadel Iljo Selaka, ki se je s štirimi volji vračal s sejma domov, ga težko ranil in mu 41 K oropal. Orožniki zdi napadalca iščejo.

— **Najboljše drože** dobite za dobre potice ob praznikih v drožarni Josipa Košmerlja, Ljubljana, Frančiškanske ulice šte. 6. Zahtevajte jih povsod, naročite jih.

TISKARSKO GIBANJE.

Praga, 13. decembra. »Prager Tagblatt« poroča z Dunaja: Vlada je lastnikom tiskaren in tiskarskim pomočnikom sledeči posredovalni predlog stavila: Najnižje plače se povišajo pomočnikom v 1. in 2. letu za 2, vsem ostalim pa za 3 krone tedensko. Splošno se poviša plača za 2 K. Stavcem pri strojih se najnižja plača poviša za 3 krone, naklada se jim s 25% določi. Glede na posredovanje dela predlaga vlada: Posredovanje dela ostane tako kakor je zdaj. V nadzorstveni svet odpošljejo principi in pomočniki enako število delegatov. Delavni čas se določi z 8³/₄ ure. Stavcem, ki že zdaj pri strojih delajo, se sedanje plače ne smejo znižati. Nove tarifne postavke veljajo za pomočnike začeti pri strojih. Vlada želi, da naj njene predloge kot temelj začasnega dogovora obe stranki sprejmeta, končno veljaven tarif naj pa stranki sami skleneta.

Celovec, 13. decembra. Radi pasivnega odpora stavcev v vseh tiskarnah sta ustavili izhajanje uradna »Klagenfurter Zeitung« in »Freie Stimmen«. Ostali listi izhajajo v zmanjšani obliki.

Trst, 13. decembra. Namestništvo je z ozirom na pasivni odpor stavcev uradni list »Osservatore Triestino« in »Triester Zeitung« ustavilo.

Gospodarsivo.

— **Gospodinjstki tečaj na Bledu** se je zaključil v četrtek popoldne. Tečaja se je udeleževalo 20 deklet. Vodila ga je gđ. J. Jakličeva, kmetijske predmete pa je poučevala izprašana kmetijska učiteljica E. Premrova. Praktične in teoretične izkušnje sta pokazali, da so dekleta zelo veliko pridobila na pot v življenje. Zaključka so se udeležili za deželni odbor deželni tajnik dr. Pogačnik, za blejski kot pa deželni poslanec J. Piher, duhovni svetnik Oblak, župnik K. Čerin ter župana Rus in Burja. Katoliškemu političnemu društvu za zadovoljiski okraj smo prav hvaležni, da nam je izposlilo prekoristni tečaj.

— **Mošnje.** Sadjarski inštruktor g. Humek bo dne 14. t. m. predaval v šolskem poslopju o sadjarstvu in razstreljevanju zemlje. Popoldne po blagoslovu ob dveh se bodo pa delale v razstreljevanju praktične poizkušnje. Sosedje in prijatelji napredka v sadjarstvu, dobrodošli!

— **Krašnja pri Lukovici.** Dne 22. decembra bo v Krašnji zopet seim za žižino, katerega že dalje časa ni bilo. Ker je sv. Tomaž v nedeljo, bo seim dan potem, to je v ponedeljek.

— **Glavna posojilnica.** V konkurzu Glavne posojilnice so se prijavile od kuratorja hranilne vloge tistih dolžnikov, ki do likvidacijskega naroka niso prijavili svojih terjatev, da so se s tem varovale njihove pravice. Večina teh

dolžnikov še do danes ni prijavilo svojega bivališča in izkazalo svoje pravice do dotičnih hranilnih vlog. Opozarjamo na današnji razglas konkurznega upravitelja v našem listu vse dotične vložnike, da pravočasno predložijo konkurznemu upravitelju odvetniku dr. Oblaku v Ljubljani Dalmatinova ulica, št. 15 (Hotel Strukelj) svoje knjižice ter izkažejo svojo pravico, da ne bodo pri končni razdelitvi eventualno škode trpeti. — Likvidacijski odbor.

Rudniška nesreča v Vremenskem Britolu.

Piše se: Dognano je, da najemnik jam, tržaški profesor Prister, in ravnatelj premogokopa Schmidt nista izpolnila svoje dolžnosti in da nista obvestila niti orožnikov o nesreči, ki se je že ponedeljek popoldne zgodila. Orožniška postaja v Senožeah je dobila prvo poročilo šele v tork ob devetih popoldne in je obvestila okrajno glavarstvo, ki je dobilo poročilo o strašni nesreči šele ob 12. uri popoldne. Niti tržaškega namestništva, niti lučnega kapitanata niti požarne brambe v Trstu ni nihče prosil za pomoč. V tork popoldne so prišli na kraj nesreče tainik okr. glavarstva, orožniški stražmoister in nekaj orožnikov, ali rešilne akcije tudi sedaj še niso začeli. Tudi profesor Prister se je pripeljal z avtomobilom in z njim urednik »Piccola«, ki naj bi v dolgovernih poročilih pokazal javnosti, da so Prister in družba izpolnili svojo dolžnost. Na podlagi poizvedb je dognano, da bi se vdor vode ne moglo preprečiti, da pa so posledice vdora le vsled tega tako usodne, ker nima rudnik nobenega izhoda za silo, ki bi ga bili morali lastniki že davno napraviti, a ga vsled onega znanega podjetniškega sistema varčevanja niso napravili. Rudnik je še izza časov Francozov, a je bil do pred nekaj leti povsem zanemaren. Ko je prevzela nova družba rudnik, je pustila vse stare rove, kakršni so bili in je pričela kopati v globočino. Vsled tega ima rudnik povsem drugačno podobo, kakor pa jo imajo običajno premogokopi. Rov je približno 75 metrov globok; od te globočine je okoli 45 metrov še iz prešnje dobe, 30 metrov so nanovo izkopali. Od dna rova gre hodnik v položini še za 8 metrov bolj globoko. V tej položini je zalila voda šest rudarjev, prišli so v past in smrt jih je dohitela. Ostalih šest rudarjev, ki so bili se v rovu in katerih usoda je neznana, bi najbrže še lahko rešili, če bi bili začeli z rešilnimi poizkusi takoj. Dva od teh sta baje delala v stranskem hodniku, ki narašča v kotu 25 stopinj in ki so ga bili priporočili delavci in ravnatelju prof. Pristerju kot izhod za silo. Samo še 25 metrov v dolžino bi bilo treba izkopati ta hodnik in izhod na prosto bi bil dodelan. Ali iz ozirov na varčevanje so le malokdaj delali na tem kraju. Šele sedaj, ko je nastopila ta strašna katastrofa, kopljejo od zunaj ta hodnik, čeprav ne more prinese rešitve noben izhod za silo več. Žene, matere in sirote ponesrečenih bridko jokajo, vsa vas žaluje z njimi, a vmes se slišijo kletvine proti profesorju Pristerju in družbi, ki imajo vsled svojega ozkosrčnega varčevanja, vsled popolne nezmožnosti za pošteno rešilno akcijo na vesti 12 človeških življenj. Od 12 ponesrečenih delavcev so bili štirje oženjeni, osem neozženjenih, 12 otrok ne bo videlo nikdar več svojih očetov, štiri družine so izgubile za vselej svoje reditelje in matere onih osmih mladeničev, ki spe v mokrem grobu, preklinjajo družbo, ki jih je oropala sinov. Vse se zgraža nad družbo, ki je tako slabo izpolnjevala svoje dolžnosti. Že enkrat, 1. januarja 1913, je udrla voda v rudnik, ali takrat so se delavci še rešili, ker je bilo le poldrug meter vode. Ali ta opomin je družba pozabila in brezvestno pošiljala delavce še dalje v gotovo smrt. Od oblasti odločno zahtevamo, da uvede najstrožjo preiskavo in da postavi pred sodnike vse one, ki so zanemarjali svojo dolžnost, ki niso poskrbeli za pravočasno pomoč. Zločin, ki so ga zakrivali nad delavci, ne sme ostati brez kazni. Tega ne zahteva le vse delavstvo, temveč tudi vse prebivalstvo nesrečne vasi.

URADNIKI PULJSKE OBČINSKE UPRAVE PRED CELOVŠKO POROTO.

Včeraj je državni pravdnik v nekatereh točkah izpremenil obtožnico z ozirom na dokazovanje. Sodni dvor prekine ob 10. uri razpravo za eno uro, a šele čez dve uri naznani predsednik, da so pri sestavi vprašanj nastale težave in da zato odgodi nadaljevanje na popoldne. Popoldne prečitajo 36 vprašanj, med njimi jih je 34 glavnih, od katerih jih 10 odpade na Galanteja, 4 na Horraka, 4 na Quarantotto, 7 na Bigattoja in po 3 na Negrija, Pescovicha in Filiniča in dve postranski

vprašanji glede na oškodovano vsoto pri Galanteju. Ker stavi sporazumno z zagovorniki državni pravdnik se izpreminjalne predloge, se je morala razprava še enkrat prekiniti. Danes govore državni pravdnik in zagovorniki.

Primorske vesti.

p Proces proti veliki družbi ponarejalcev 20kronskih bankovcev. Pred poroto v Gorici stoje: Otello Colombani, trgovec iz Trsta, Umberto, Grego, drogerist iz Trsta, Mihael Donaggio, agent iz Trsta, Alojzij Barbierato, potepuh iz Trsta, Gvido Pavan, zasebni uradnik iz Trsta, Lavro Marchig, stavbni uradnik iz Trsta in Henrik Stradiot, voznik iz Trsta. Obdolženi so razpečevanja ponarejenih avstrijskih in laških bankovcev in skrivje pri njih ponarejanju. Bili so v zvezi s ponarejalci v Italiji, in sicer so bile dotične delavnice v Benetkah in v Padovi. Pred goriško poroto obtoženi so bankovce od leta 1909. dalje po Primorju razpečevali in je ta denar krožil kmalu po celi Avstriji in Ogrski. Bili so bankovci po 20 K in tako spretno ponarejeni, da je bila Avstro-ogrška banka primorana izdati nove, spremeneče barvo, obliko in rizbo. Naiveč jih je krožilo po Trstu, kjer so razpečevalci bili doma. Ker se je zasedilo, da se pri drogeristu Humbertu Grego v Trstu zbira več mladeničev, ki se nato v skupinah po dva in dva podajajo v Italijo in ker je laška policija sporočila tržaški, da se ti v Italiji shajajo z zločinci in že kaznovanimi ponarejalci, je oblast spletla okoli njih svoje mreže. V Avstriji so vjeli najprej dva v Gorici, in sicer Humberta Colombanija, vodjo družbe in Mihaela Donaggio, kjer so trgovci ponarejeni denar, ki je bil medtem že natančno opisan, spoznali. Medtem so pa tudi v Italiji polovili ondi nahajajoče se tičke in jih tudi že obsodili pred padovansko poroto. Colombanija in Barbierata, ki sta bila pozneje ujeta v Avstriji, je laška porota »in contumaciam« obsodila na 4 leta in šest mesecev prvega in na 4 leta drugega, ostale: Ansoisio, Tentori, Mastellari in Senno pa od 3 do 1 leta težke ječe. Banknot se je v Italiji na debelo, na cele kupe produciral.

p 116.900 K izginilo. Včeraj ob pol 8. zveč. se je v Trstu na poštne uradu šte. 7 v ulici Stadion po blagajnični skontraciji vsota 116.900 K zavrila, zapечатila in plombirala, nato pa djala v poštni voz. Voz se je nato odpeljal na glavno pošto. Tam se je vreča pravilno oddala in v železno blagajno zaprla. Danes zjutraj bi se bile imele vse vsote oddati filijali Avstroogrške banke. Ko je blagajnik blagajno odprl, jo je našel oropano; mesto denarja so bili v njej zrezki papirja. Tekom dne so zaprli tri osebe, ne ve se še, katere.

LEONARDO DA VINCIJEVA MONNA LIZA SE NAŠLA.

Rim, 13. decembra. Ob koncu današnje seje laške zbornice, v najhujšem trušču med razpravo o neki volitvi se je razširila govorica, da je glavni ravnatelj muzejev in lepe umetnosti dr. Ricci obvestil naučnega ministra, da so v Florenci našli svojčas v pariškem Louvru ukradeno Vincijevo Mono Lizo. Vse hiti k ministru, ki pokaže neko brzojavko in skomolcuje. Kmalu nato dojde druga brzojavka, ki izvaja, da se je Mona Liza ponudila nekemu trgovcu antikvitet v Florenci na prodaj. Trgovec je pa sumil in obvestil ravnatelja florenskih muzejev Poggi o sumljivem prodajalcu. Poggi je poklical dr. Riccija, ki se je takoj v Florenci podal. Lastnik podob, ki so ga aretirali, neki v Parizu bivajoči Italijan, je pri zaslišanju priznal, da je podoba v Louvru ukradel, da maščuje Napoleonove v Italiji izvedene tatvine. Podob, o kateri dr. Ricci ne dvomi, je prava Mona Liza, so konfiscirali in se nahaja v florenški prefekturi. Poslali jo bodo v Rim.

DVA AVSTRIJSKA PARNIKA PONE-SREČILA.

London, 13. decembra. Iz Jaffe se poroča, da se avstrijski parnik »Cassiopea«, ki je zavezil na skalo, še dobro drži in da blago lahko izkrcavajo. Če ostane vreme ugodno, se parnik še reši. En kurjač je utonil.

London, 13. decembra. Iz Port Saída se poroča, da je zavezil na obrežje parnik Avstrijskega Lloydja »Silesia«. Parnik je poškodovan; »Bohemia« ga spravi v Trst.

PREKOP DONAVA-SOLUN.

Dunaj, 13. decembra. »Ungarische Post« poroča: Srbska vlada namerava s prekopom zvezati reki Moravo in Vardar in tako omogočiti vodno cesto od Donave do Soluna. Za načrt se zanima neka nemška finančna skupina.

Ljubljanske novice.

GG. VOLILCEM V MESTNI SKUPINI V LJUBLJANI

Napišite za volitev dne 16. t. m. na glasovnice

Ivan Kregar,

pasar in hišni posestnik v Ljubljani.

Dr. Lovro Pogačnik,

hišni posestnik in deželni tajnik v Ljubljani.

Ako izvolite ta dva kandidata, imeli bodete v deželnem zboru delovna poslanca, katerima bo sveta naloga kmalu stopiti pred vas s pridobljenimi uspehi na korist Ljubljane in njenega prebivalstva.

Ij Na vseh volilnih shodih ljubljanskih magistratovcev doni posem, da dosednji poslanci, ki jih je Ljubljana poslala v deželni zbor, niso ničesar dosegli. Sedaj magistratovci v Ljubljani kandidirajo štiri svoje, S. L. S. pa je postavila dva kandidata. Sedaj volilci lahko izbero vsaj dva poslanca iz vrst S. L. S. Tako bodo v kratkem lahko primerjali »delo« dosedanjih svojih zastopnikov z delom naših poslancev. Prepričani smo, da poslance iz vrst S. L. S. ne bodeta dala povoda pritožbam.

Ij Komur še ni dostavljena volilna legitimacija za deželnozbornsko volitev iz mestne skupine v Ljubljani, naj se nemudoma potrudi ponjo na deželno vlado danes, jutri v nedeljo ali pa v ponedeljek od 8. do 12. ure in od 4. do 6. ure popoldne.

Ij Agitacijski lokali S. L. S. v Ljubljani pri volitvi prihodnji tork so: Katoliška tiskarna, pritličje. — Gostilna Ložar pri sv. Jakobu. — Pri Repniku v Konjušni ulici. — Gostilna Lovšin v Gradišcu. — Gostilna pri Ribiču na Dolenski cesti. — Abstinencijska gostilna v »Unionu«. — Gostilna Flegar na Zaloški cesti.

Ij Napredno delo v Ljubljani. Napredno delo v Ljubljani se kaže posebno v postavljanju najrazličnejših barak, ki so po mnenju naših magistratovcev posebno v kras Ljubljani. Eden največjih škandalov je dovoljenje magistratovu Filipu Supanciču za zgradbo barake ob Bleiweisovi cesti. Ta baraka pokazi vso Bleiweisovo cesto. Včeraj je bila ta zadeva zopet v magistratnem gremiju. Najprej so dali Mariji Knez dovoljenje, da sme prenesti gostilniško koncesijo v to barako, dasi že nekaj dni gostilna v baraki posluje. Potem je pa prišla na vrsto zanimiva stvar. Gosp. Filip Supancič se je na naš magistrat tako zanašal, da ni zidal po predloženih načrtih, ampak je barako napravil po svoje. Član magistratnega gremija Štefe je ob tej priliki poudarjal, da so zastopniki S. L. S. že prvotno glasovali proti tej baraki, ki je prava grdobija za Bleiweisovo cesto. Predlaga, da se Supanciču ne da vporabnega dovoljenja. Seve je bil v barakarskem magistratnem gremiju ta predlog odklonjen, sledili bodo pa že drugi koraki. Nato je prišlo na vrsto poročilo o prošnji Pavle Mrak, da sme v Lattermanovem drevoredu ob prostoru, kjer se vrše dijaške igre in se blje lawn tennis, postaviti barako. Za to barako je govoril podžupan dr. Triller, dasi se je gostilniška zadruga že opetovano izrazila proti dovoljevanju takih barak, ki niso iz zdravstvenega ozira koristne za občinstvo, iz gmotnega pa ne za gostilničarje. Z ozirom na to, da bi šolska oblast ugovarjala, so morali vendar odkloniti to prošnjo. Prihodnji pride na vrsto prošnja veletržca Kneza, predsednika trgovske in obrtne zbornice, da sme ob svojem posestvu na Marije Terezije cesti postaviti barako. Kako bo lepa Ljubljana, če ti ljudje še kaj časa obdrže večino na magistratu. Za lepi spomenik na trgu sv. Jakoba so postavili neke »gavge«, češ, da bodo služile za merjenje drv, v resnici se pa za to ne rabijo, le kaže ves trg in pričajo le o okusu naših magistratovcev. Kakor čujemo, se sedaj pripravlja zopet nova olepšava Ljubljane. Kavarnar Krapš je dobil na magistratu ustmeno dovoljenje, da bi smel postavljati v Petercelovi ulici za poslopjem dež. dvorca vozove. Sedaj upa Krapš, da bo policijsko ravnanje pritrnilo temu cestnemu škandalu. Res, veliko je »napredno« delo v Ljubljani.

Ij Šentjakobsko prosvetno društvo je na praznik Brezmadežne priredilo v Ljudskem domu šentjakobski večer s prav zanimivim sporedom. Pevski mešani zbor, pod vodstvom g. Petra Janca, je zapel mične finske, ruske, češke in poljske narodne pesmi, ki so zelo ugajale. Po govoru g. Janca, ki je v poljudnih besedah razložil pomen igre, se je takoj uprizorila ljudska igra »Gorje siroti« ali »Pred vaškim znamenjem«, ki je prav dobro uspeła. Ako izvzamemo nekatere pomanjkljivosti, n. pr. semtertja preliho govorjenje in neokretnost nekaterih igralcev, se je na splošno dobro igralo. Zlasti nam je ugajal berač, ki je dal igri precej živah-

nosti in življenja. Tudi scenerija je bila okusno sestavljena. Videlo se je, da je režija v dobrih rokah in tudi igralci in igralke so se potrudili, da so nam napravili prijeten večer. Kakor po navadi, nudil nam je tudi sedaj vzorno sestavljeni spored nekaj novega, namreč med pavzami nas je zabaval novorojeni goslaški zbor, ki zasluži mnogo pohvale za svoj prvi nastop. — Prireditelj šentjakobskega prosvetnega društva je morala zadovoljiti vsakega gledalca in nikomur ne bo žal, kdor bo pohitel dne 1. januarja 1914 v Ljudski dom, ko nam priredi šentjakobsko prosvetno društvo veseloigro »Jednajsta zapoved«.

Ij Družabni klub ima svoj večer danes v soboto, dne 13. t. m. Predava deželni konservator gospod doktor Fr. Stele o »Ljubljana v svojih spomenikih«. Po predavanju prosta zabava. Pristop imajo člani in prijatelji kluba ali po njih upeljeni gostje s svojimi damami.

Ij V nedeljo zanimiva igra v Ljudskem domu Ob 7. uri zvečer začetek lepe žaloigre »Vestalka«. Priredi jo šentpeterska deklška Marijina kongregacija. Prireditelj obeta p. n. občinstvu precej užitka. Do veljave pride tudi krasna scenerija Ljudskega odra. Za sklep izvirna živa slika. — Konec krog pol 9. ure. Vstopnice se dobijo še v nedeljo, dne 14. t. m. zvečer od pol 6. ure dalje pri blagajni.

Ij Umrl je v deželni bolnišnici vsled vnetja slepega črevesa 10letni sinček oficijala trgovske in obrtne zbornice Dušan Hauptman, dijak I. drž. gimnazije. Pogreb bo v ponedeljek ob treh popoldne iz deželne bolnišnice.

Ij Prava londonska megla je vladala sinoči, posebno od 6. do 7. ure zvečer po ljubljanskih ulicah. Bila je tako gosta, da se po širših ulicah z ene strani na drugo ni razločevalo izločb. luči v njih so pa bile kakor kresnice. Izpred pošte se ni videlo razsvetljene ure, če si pa stal pri tvrdki Gričar in Mejač, nisi videl prav nobene obločnice pred Magdičovo trgovino ali javne obločnice, marveč sama gosta megla. Po nekaterih ulicah se luči ni razločevalo niti na 50 korakov razdalja. Tako izredne megle tukaj nimamo mnogokrat. Seveda so morali biti vozniki zelo previdni, električna železnica pa je vedno brenkala na zvonec, da se ni pripetila kaka nesreča.

Ij Zastrupljenje. 5letni Mariji Sovdat, hčerki brzojavnega moistra v Prisojni ulici št. 3, in 7letni rejenki Antoniji Leskovic, stanujoči istotam, je kupila včeraj njujuna teta slaščice pri branjevki Antoniji Varšak poleg frančiškanskega mostu. Ko sta otroka pojedla pecivo, ki je bilo brzkone staro, sta dobila močne želodčne krče in pričela takoj bljuvati, da so ju morali prepeljati v deželno bolnišnico. Vsled hitre zdravniške pomoči za otroka ni več nevarnosti.

Ij Umrl so v Ljubljani: Fran Jerančič, posestnikov sin, 6 let in pol. — Ferdinand Hribar, bivši čevljar, 36 let. — Marija Hubinger, soproga vpok. žel. višjega oficijala, 82 let. — Marija Košnik, delavka-hiralka, 79 let. — Ivan Potokar, sin mestnega tržnega nadstražnika, 2 leti. — Franc Pogačar, rejenec, 9 dni.

Ij Redni občni zbor Društva slovenskih profesorjev se vrši v soboto, dne 27. decembra, ob 9. uri popoldne v mali dvorani »Narodnega doma«. Eventualni predlogi naj se v smislu § 11. 4. društvenih pravil pismeno naznanijo odboru vsaj teden dni pred občinim zborom.

Ij Ljubljanski društveni orkester koncertira jutri v nedeljo pod vodstvom koncertnega mojstra g. Bogomila Černyja v kavarni Krapš, Škofova ulica. Začetek koncerta ob 9. uri zvečer, vstopnina 40 vin. Za polnočestvilno udeležbo se priporoča — odbor.

LIBERALNI PRE-KUCELJ V KOČEVSKEM OKRAJU.

Strahovito so bili tepeni dvakrat zaporedoma. Ob nobenih volitvah zadnjih dvajset let ni imela S. L. S. takih večin, kakor v sedanjih borbi. Po vseh občinah so ogromne naše večine, samo v Velikih Laščah je liberalna stranka prisleparila na nepošten način večino. Nima zastoj bankroterja za župana! Pucelj-Prekucelj! 366 glasov je vjel »mož« na svoje ime! Tako malo glasov ni imel še noben liberalen kandidat v našem okraju. Pred šestimi leti sta imela liberalna kandidata Mrhar in Rus, navzlic veliko manjšemu številu volivcev naravnost velikanske številke. V Ljubljani je Pucelj farbal liberalni štab, da pojde ves okraj za njim, če bo on kandidiral. Kandidirali so ga in vjeli smešno manjšino 366 glasov v slovenskih občinah. Seveda, volivci v našem okraju niso kake gosposke babe, ki bi popadali na trebuh zaradi lepih oči in sladkih besedi. Večina občin se je vzorno držalo.

Le glejte jih: Fara, Banjaloka, Podgora, Lužarje, Struge, Kompolje, Rob, Ribnica, Sodražica itd. Kjer se je pokazalo kaj pomanjkljivega, bo pa treba sedaj takoj popraviti, da ob prihodnjih volitvah liberalce še bolj pokrtučimo! Povedati moramo pa še eno: Volivci so zvesti stranki in stoje trdno kot disciplinirana armada. Dolžnost stranke in deželnega zbora pa je, da tudi za te kraje vsaj nujnejše stvari izvrši.

Šlarske novice.

š Radeckijev veteran umrl. Iz Zdol pri Brežicah se nam piše: Pretekli teden je umrl v bolnišnici v Brežicah Radeckijev veteran gosp. Janez Vodopivec. Rojen dne 20. marca leta 1826. v župniji Rajhenburg je bil l. 1848—49. v bitki pri Novari in Solferinu pod Radeckim. Služil je 14 let pri c. in kr. pešpolku št. 47. Po vojaški službi je bil devet let finančni preglednik v Trstu in Kopru, nakar je zaradi bolezni stopil v pokoj. Zadnja leta je opravljal službo mitničarja na mostu čez Savo Krško-Videm. N. v m. p!

š Ponarejene krone. Pri poštah uradih v Storah in v Trbovljah so bili vplačani izborni ponarejeni kronski novci. V celjskem okraju kroži sploh mnogo ponarejenega srebrnega denarja.

š Prijeti ponarejevalci denarja. Dne 4. t. m. so aretovali posestnika in župana Mihaela Senico, občinska odbornika ter posestnika Franca Cvirna in Ivana Peniča v Senovem pri Rajhenburgu, ker so na sumu, da so ponarejali 50kronske bankovce. Izročili so jih okrajnemu sodišču v Sevnici.

O TRIALIZMU

je izjavil očitno pod vtisom dr. Koroščevega govora v seji avstrijske delegacije dne 12. t. m. delegat dr. Waldner in rekel, da se to vprašanje največ zato obravnava, ker ni jasno stališče Bosne in Hercegovine. Stvar državnega zbora bo, da se državno-pravno stališče Bosne in Hercegovine reši.

NEMSKO-NARODNA ZVEZA UŽALJENA.

Ko je po delegacijskem dineju 11. t. m. predstavil cesarju grof Berchtold delegata Langenhana, se je cesar obrnil proč, ne da bi mu bil besedo rekel in je naprej korakal. Langenhan je v svojih delegacijskih govorih precej oistro govoril.

NADVOJVODA MAKŠ PRI POROTNI RAZPRAVI.

Dunaj, 13. decembra. Nadvojvoda Maks je prišel včeraj s svojim višjim dvorjanom poslušat neko porotno razpravo, v kateri je šlo za nek poizkušeni umor. Nadvojvoda je vpisan na dunajskem vseučilišču kot jurist. Razpravo je zasledoval z največjo pozornostjo.

Po svetu.

Glavni dobitki II. razredne loterije je skupaj kupilo sedem oseb, vsi revnih slojev.

Sedem delavcev smrtno ponesrečilo. V Moravskih Orlicah se je v rudniku grofa Wilzeka sedem rudarjev ubilo.

Stavka zobozdravniških dijakov. Dijaki zobozdravništva na vseučiliščih v Berlinu in v Lipskem stavkajo. Prusko naučno ministrstvo je namreč ponovno zobozdravnikom odbilo pravico, da si smejo pridobiti naslov doktorja medicine. Promovirani zobozdravniki v Prusiji so večinoma doktorji filozofije.

Aretiran bivši poslanec. V Myszyņu pri Kolomeji so zaprli bivšega deželnega poslanca Zaiaczuka, ker je nagovarjal rusinske kmete k izseljevanju in ker je pospeševal beg z dežele.

— Sin ubil očeta. V vasi Obedišču poleg Dugemsela je v obitelji Cesar došlo pogosto med očetom in sinom do prepira. Tudi 9. t. m. sta se oče in sin sprla, nakar je sin odšel na delo. Okoli 4. ure popoldne je oče nekaj delal v hišni veži, ko se je sin vrnil domov. V oddaljenosti dveh korakov od očeta je potegnil revolver iz žepa ter oddal tri strele nanj, da se je zgrudil takoj mrtev na tla. Po tem činu je nesrečni sin odšel v Dugoselo, kjer se je sam prijavil sodišču.

Zdravnice na Angleškem. Na Angleškem deluje že 1000 ženskih zdravnic; samo v Londonu jih je 200. Angleško žensko v zdravnici ne vidi zgolj zdravnika, marveč goji do nje polno, iskreno zaupanje, dobro vedo, da ženska žensko in njene boli mnogo bolje razume nego moški. Zato se v bolezni rado zateka k njej in edinole k njej, in kjer se manjka ženske zdravnice, se žensko v vsi silo poteguje zanj. Ženske zdravnice delujejo že po vseh ženskih bolnišnicah.

Umrla je soproga vsenemškega voditelja Julija Schönererja.

V bencinskem kotlu smrt. Na kolo-dvoru Aspang Dunaj sta ob čiščenju

kotla, v katerem je bil prej bencin, ponesrečila delavca Bartunek in Hennig. Bartunek je mrtev, Henniga so nezvestnega prenesli v bolnišnico.

Robert Schumannovo rojstno hišo je kupila občina Zwickau za 165.000 K. **Vojvoda Putnik** je častni dar 200.000 frankov, katerega mu je hotela skupščina nakloniti, odklonil, ker da je storil le svojo dolžnost kot vojak in se to ne strinja z njegovimi demokratičnimi principi.

Hrvaški raziskovalec žrtev svojega poklica. Iz Lime v Južni Ameriki prihaja vest, da je znanega raziskovalca divjih pokrajin Hrvata Mirko Seljana na njegovem raziskovalnem potovanju ubil neki Indijec, ki se je nahajal v njegovem spremstvu.

Zaroka srbskega prestolonaslednika, ki je sedaj odpotoval v Pariz in London, se pričakuje že v prihodnjem januarju. Tako poroča »Srbobranov« belgradski poročevalec, ne pove pa, kdo je nevesta.

Drzen rop. V Broadwayu je 5 roparjev vdrla v neko gostilno. Roparji so izhode zasedli, dva sta pa ukazala navzočim, da naj se v eno vrsto postavijo, nakar so vzeli gostilničarju in gostom ves denar in kinč.

Na lovu ustreljen je bil belgijski tvorničar Jenatzky. Ustrelil ga je po nesreči neki častnikski ravnatelj v Bruslju.

GOSTOVANJE HRVATSKE OPERE V LJUBLJANI.

Massenetov »Zongler Matere božje«. Mirakel v treh dejanjih. Pred Božičem uprizori hrvatska opera na našem deželnem odru slavno operno noviteto, Julesa Masseneta »Zonglerja Matere božje«, ki je po svojem besedilu in svoji glasbi posebno primeren za poetično božično občutje. Veliki pesnik tonov, ki ga je francoski narod leta 1912. jokaje pokopal in ljubimec tudi slovenske publike, ki ji je v najlepšem spominu njegova divnokrasi »Manon« in njegov tragični »Werther«, Jules Massenet se nam predstavi iznova s svojim »Zonglerjem Matere božje«.

Zadnje vesti.

WASTIAN HUDO KOMPROMITIRAN. Dunaj, 13. decembra. »Alldeutsches Tagblatt« piše: Afera Wastian se ne da več potlačiti. Wastian je v knjigarni Leuchner-Lubensky res knjige kradel. Stvar bi se bila dala zamolčati, če ne bi bil Wastianov posredovalec dr. Mravlagg v bukvarni pri poravnavanju preostro nastopal. Wastianu ne ostane nič drugega kakor da odstopi.

ZOPET NOV AVSTRIJSKO-SRBSKI KONFLIKT.

Dunaj, 13. decembra. Grof Apponyi je v ogrski delegaciji interpeliral glede vesti, da srbska vlada ne spoštuje mednarodne pogodbe glede orientske železnice in nalaga carino po svoje. — Sekcijski šef grof Wickenburg je odgovoril, da se cela zadeva še ne nahaja pri zunanjem uradu in da bo zunanji urad, če bo treba, interese monarhije odločno varoval.

ROSEGER ODKLANJA.

Dunaj, 13. decembra. Peter Roseger je darove, ki jih »Schulverein« zanj nabira, odklonil.

KOBURŽANA ČAKAJO TEŽKI DNOVI.

Sofija, 13. decembra. Upanje, agrarno in socialistično stranko vpreči v vladno večino, se je izjavilo. Eksekutivni odbor antidinastičnih strank: agrarne, socialistične in radikalno-demokratske je sklenil, da bodo, ako bo car dal prestolni govor v sobranju prebrati od Radoslavova, opozicionalne stranke to skušale preprečiti, ker careva odsotnost pomenja razžaljenje za deželo. Ako bo pa prestolni govor prebral car sam, bo poslanec Stankov povzel besedo in carja pozval, naj odstopi kot vzrok vse nesreče bulgarskega naroda. Ako bo kralj to ignoriral, zapusti vsa opozicija ostentativno zbornico.

OBSTRUKCIJA V LAŠKEM PARLAMENTU.

Rim, 13. decembra. V včerajšnji seji laške zbornice je predsednik socialističnemu poslancu Turatiju odvzel besedo, ker je ta govoril, ko se je že začelo glasovanje o verifikaciji mandata posl. Federzonija, kojega potrditev bi socialisti radi preprečili. Zato so socialisti poimensko glasovanje motili z vpitjem. Nastane šum, v katerem zagradi nekdo poslanca Altobellija za vrat, da se slednji onesvesti. Seja se je morala prekiniti. Ko se zopet odprl in hoče večina glasovati, zaženjo socialisti zopet tak hrup, da mora predsednik sejo zaključiti. Socialisti zapojejo delavsko himno, večina se pa razide z živjo-klici na Italijo in kralja.

ZVEZA MED SRBIJO IN GRČIJO.

Belgrad, 13. decembra. Oficielna »Samouprava« z ozirom na neke vesti »Poli-

tike« o nesporazumljenih med srbsko in grško vlado to odločno dementuje in izjavlja, da obstoja med Srbijo in Grčijo najpristronejša vez.

ALBANSKI SE ZOPET ZBIRAJO?

Pariz, 13. decembra. »Temps« trdi, da se Albanci, ki imajo s seboj topništvo pod vodstvom avstrijskih podčastnikov, zopet ob srbski meji zbirajo.

FINANČNA STISKA V TURČIJI.

Carigrad, 13. decembra. Finančni položaj Porte je tako kritičen, da uradnikov že od junija meseca ni mogla izplačati. Subalterni uradniki naravnost stradajo.

RUSKO-POLJSKA SPRAVA SE DOSEŽE?

Lvov, 13. decembra. Pogajanja glede volilne reforme ugodno napredujejo in se meni, da se bo sporazum že v sredo dosegl.

MEHIKANSKE HOMATIJE.

Mehiko, 13. decembra. Admiral severoameriških držav Fletcher je pozval vladne in vstaške čete, ki se v mestu Tampicu med seboj bojujejo, naj ogenj ustavijo, če ne bo začel nanje iz topničarke streljati. Obenem je pozval inozemce naj mesto zapuste.

KAKO »HITRO« SE REŠUJEJO RUDARJI V VREMSKEM BRITOFU.

Divača, 13. decembra. Velika sesalka tržaškega »Stabilimenta« je začela funkcionirati 11. t. m. zvečer, vendar pa je začela prav delovati 12. t. m. Šele ob 4. uri zjutraj. Ob tem času je bila voda visoka 12 metrov, torej narašča! Ob 4. uri popoldne se je potapljač spustil v jamo in konstatiral, da je voda upadla za 1 m 20 cm. Rešilni ekspedicijski iz Idrije in Ljubljane sta prinesli poleg drugega materiala s sreboj tri velike svedre na zračni pritisk, da prevrtajo skalo iz stare jame v novo, če bo kaj pomagalo. Svedri so stopili v akcijo šele danes. Danes pošlje tudi še »Stabilimento« novega materiala. Ako bodo š to počasnostjo še kakega rudarja rešili, je seveda jako veliko vprašanje.

V zadnjem trenutku se nam iz kraja nesreče samega poroča: Sesalka iz Trsta meče okrog 1 kubičnega metra na minuto iz jame. Drugo ne deluje nič. Voda je upadla za 1 meter. Do nedelje bo izčiščeno, ker pridejo kmalu do one globine, kjer stojita domači črepahnič. Tudi v »Aufbruch« upajo, da »kmalu« prodro. Prebiti imajo še kak meter. **Komisija strogo prijema voditelje dela,** a vendar gre vse počasi naprej. Vse je prepričano, da je glavni vzrok premala skrb za varnost.

POŠTNI ROP V PAZINU.

Pazin, 13. decembra. Orožništvo je zaprla bivšega šoferja pri poštinih avtomobilih od Pazina do Labina, Cima-dori, ki je na sumu, da je izvršil poštni rop v Pazinu (15.900 K).

POŠTNA TATVINA V TRSTU.

Trst, 13. decembra. Glede tatvine 128.000 kron na tržaški pošti se ne more izvedeti nič pozitivnega. Denar se je na poštнем uradu št. 18 (Stadion) zavl, prenesel v centralo, odtod pozneje v Avstro-ogrsko banko, kjer so pa mesto denarja našli papirne zrezke. Policija je zaslila vse poštne uradnike in uslužbence, ki v pošte pridejo in je, kakor se govori, **zaprla enega uradnika in dva uslužbenca,** ki sta se pri preiskavi zapletla v protislovja. Zdi se, da so aretiranci iz filialke, kjer so imeli opraviti z denarjem, ki se je zavl, kasir Mario Pola pod kontrolo kontrolorja Lindtnerja, uradnika Podran, Franc Bjekar in več slug. Policija je baje izvedela, da se je tatvina že en mesec pripravljala in da so se tatje poslužili uradnih pečatov.

DVA »FRAKARJA« ZAPRTA.

Zagreb, 13. decembra. Tu so zaprli znana gigerla »grofa« Čaklovića in Dragutina Majerića, znana človeka, ker sta izvršila velike goljufije.

TAT MONE LISE.

Florenca, 13. decembra. Tat Mone Lise je Vincenc Peruccio, ki je bil svojas fotograf v Louvru in zaradi pijan-

stva odpušen. Vendar laška policija ne verjame, da bi bil podobno iz maščevnosti ukradel, ampak se zdi, da je Peruccio član mednarodne muzejske tatarske družbe. V Parizu so listi veseli dogodek, da se je Monna Lisa našla, naznanili v posebnih izdajah. Podobno se je odposlala v Rim, kjer se izroči francoskemu poslanstvu, ki jo odpošlje Louvru.

RUDNIŠKA NESREČA.

Moravska Ostrova, 13. decembra. Včeraj se je pripetila v jami Erna grofa Wilczeka pri menjavi šihla velika nesreča. Ko se je sedem rudarjev spuščalo v jamo, se je utrgala vrh voznega koša in vsi sedem delavcev je telebnilo v globočino 300 m. Vsi so bili na mestu mrtvi.

Ako še niste, pošljite naročnino!

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Danes smo morali izpustiti mnogo volilnih odmevov, ker so nam prostor zavzeli dopisi iz mest in trgov. Dopise, ki bodo še kaj aktualni, priobčimo tekom prihodnjega tedna.

Osebe, ki trpe vsled neredne prebave, naj poskusijo urediti redno odvajanje s tem, da izpijo vsak dan pol kozarca Franc Jožefove grenčice. Profesor Ofer, predsednik deželne zdravstvene sveta na Dunaju, piše, da se doseže z uporabo naravne Franc Jožefove grenčice že v malih množinah sijajne uspehe. Zahtevajte v lekarnah, drogerijah in v prodajalnah rudniških voda energično pristno Franc Jožefovo grenčico. Kot nadomestila pripravljamo sredstva pa odločno zavrnite.

Kdor ima rad lahek čaj, naj poskusi Messnerjevo »Rusko zmes« (6 K za pol kilograma, zavitek 100 g 1 K 25 v). Ljubek rožnat duh te fine zmesi povzroči, da ima to lahko prebavljivo pijačo rado staro in mlado. Počkusne pošiljke in navodila M. č. se dobe iz centralne Frankfurt a. M.

Za božična in novoletna darila si vsakdo najlažje izbere najprimernejše predmete pri dobro znani domači trgovci za ure, zlatino in srebrno. Fr. Čuden nasproti frančiškanskemu samostanu v Ljubljani.

Lepi božični prazniki se zopet bližajo in z njimi tudi za marsikatero veliko skrb, kakšno darilo naj položi pod božično drevo. Te skrbi se pa lahko takoj odstrani, ako si ogleda izložbo tukajšnje podružnice tvrdke Singer Ko, delniške družbe šivalnih strojev, Sv. Petra cesta št. 4, in se s tem prepriča, kako lepo in obenem tudi koristno darilo je izvirni »Singer« šivalni stroj. — Mlada deklica, katere v izložbenem oknu šiva, predvaja na najrazločnejši način vsakovrstne stvari, katere se na razred »66« šivalnem stroju lahko izdelujejo. Šivanje in krpanje ji gre ravno tako hitro izpod rok, kakor umetno vezenje, in ta tri dela vzbujajo pri skrbni gospodinjici pač največje zanimanje. Ta praktična dela si vsak z lahkoto priuči in postreže tvrdka Singer Ko, svojim odjemalcem v tem oziru kar najbolje. — Pri nakupu šivalnega stroja podari se kakor že omenjeno ne samo koristno, marveč tudi lepo darilo, posebno še, če se upošteva luksuriозна oprema salonskega kabinetnega šivalnega stroja (drugo izložbeno okno), ker takšen stroj je potem tudi kras vsakega stanovanja.

Drag šport je kupovanje slabega blaga. Nikdar naj ne odločuje samo cena, nego vse naj se poskusi in najboljšo obdrži. Kajti le dobro blago je v resnici poceni. Edino na ta način se lahko tolmači čudovito soglasje v mnenju o Schichtovem milu, znamke »Jelen«, ki ne manjka v nobenem gospodinjstvu in se v pravem pomenu besede vsak dan milijonkrat obnese. Med milom in milom obstoja večja razlika, nego se navadno misli. Med tem ko slabo milo perilo v kratkem času razje in uniči, tako da nekega lepega dne pod roko razpade, ohrani dobro, čisto jedrnat milo perilo mnoga leta

kakor novo, prepreči prehitro raztrganje, mu da snežno bel, duhteč lesk, in tudi zelo zamazano perilo s primeroma majhnim trudom in v kratkem času očisti. Te dobre lastnosti ima Schichtovo milo, znamke »Jelen«, v največji meri. To milo je preizkušeno, nepokvarjeno in zanesljiv izdelek te industrije.

Mnogo boljše kot ribje olje

je Scottova emulzija ribjega olja. To se pa razlaga tako, da so se po desetletnih, na Scottov način prirejenih poskusih, odstranili vsi nedostatki ribjega olja, kakor: težka prebavljivost, zopern duh in okus. Scottova emulzija je v resnici tako lahko prebavljiva in okusna, da jo lahko dajemo tudi otročičkom v zibelki, kar se izkaže posebno koristno pri otežkočenem pridobivanju zob. Vporaba Scottove emulzije ribjega olja zagotavlja malemu zemljanu močno tvorbo kosti in telesa, najboljše orožje za poznejši življenjski boj.

Ne dajate torej otrokom ribjega olja, ampak kot smetana sladko Scottovo emulzijo ribjega olja, ki poleti kakor pozimi enako uspešno učinkuje.

Cena originalni steklenici K 2.50. Dobi se v vseh lekarnah, kdor pošlje 30 vrn. v znamkah na SCOTT & BOWNE, G. m. b. H., Dunaj VII. in se sklicuje na t. časopis, dostavi se mu ena pošiljatev potom lekarne za poskušnino.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 3062 m. sred. tlak 736.0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm
12	9. zveč.	738.4	-2.9	sr. svzh.	megla	
13	7. zjutr.	738.2	-2.6	sl. jug	oblačno	0.0
	2. pop.	737.1	-1.4	sl. svzh.	megla	

Srednja včerajšnja temp. - 0.7°, norm. - 1.3°.

Prekrasne škatle (doze)

ki smo jih prvotno dali napraviti namesto drugih daril za naše odjemalce, razpošiljamo od sedaj splošno. Napravljene so po umetniških načrtih iz močne pločevine, zunanost pa je starosrebrna imitacija, in razpošiljamo take škatle, napolnjene z rženo kavo, v skupni teži 5 kg za K 4.50. Poštnino trpimo sami. Glede na kako nespornost opozarjamo na to, da razpošiljamo škatle samo dokler bo še kaj te piše zaloge. »Zelo primerno božično darilo«.

Oldrich Vitáček, Praga, Karlin 2, Češko.

Ovratnike za prečistilo duhovščino priporoča **Josipina Podkrajšek** Ljubljana, Čevljarska ulica št. 2. — Naročila po pošti se izvrše točno. —

Zobna krema
KALODONT
Usna voda

MATTONIJEV
GISSHÜBLER
naravna alkalična kislina

najboljša dijetlična in osvežujoča pijača

preizkušena pri želodčnih in črevesnih ka-tarih, obistnih in mehurnih boleznih, katero priporočajo največje zdravilne kot bistveno **podpiralno sredstvo** pri karlovovarijskem in drugih kopejskih zdrav-ljenih in kot **poznejše zdravilo** po kopejih 24.38 in trajno porabo. 1 (VI.)

Izvirnik: **Giesshübl Sauerbrunn,** železniška postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih Prospekti zastoni in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specializiranih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Zaloga pri **Mihail Kasner-u, Peter Lass-niku in Andrei Šabonu, Ljubljana.** 11

Ostani vedno zvest dobremu,

ki se je kot tako obneslo. Jedilna mast »Ceres« je znana pri vseh gospodinjstvih, ki morajo štediti, kot najbolj izdatna jedilna mast. »Ceres« namreč ne vsebuje vode kakor druge masti. Jedilna mast »Ceres« je popolnoma čista in zato mnogo izdatnejša. Pri uporabi se vzame vedno 1/4 jedilne masti »Ceres« manj nego kake druge.

RAVNOKAR IZIŠLE PRIPOROČLJIVE KNJIGE:

Huonder, Zu Füssen des Meisters. Kurze Betrachtungen für vielbeschäftigte Priester. 3 K 36 vin.

Deutl, Exempelbuch für Predigt, Schule und Haus. Eine Sammlung ausgewählter Beispiele, vorwiegend der neueren Zeit, über sämtliche Lehren des katholischen Katechismus. Cena 4 K 80 vin.

Sebastian von Oer. Des Herzens Garten. Briefe an junge Mädchen. Cena 1 K 80 vin.

Rüegg, Die Apostel-Geschichte. Dem christlichen Volke zur Betrachtung vorgelegt. Cena 4 K 8 vin. (eleg vez.)

Mohr, Die Seele im Herrgottswinkel. Sonntagsbüchlein für schlichte Leute und für Alle, die einen stillen Winkel suchen, wochin sie sich flüchten möchten zur innern Einkehr, zu ernstern Nachdenken über die ewigen Dinge. Vezano 2 K 40 vin.

Hickmanns, Universal Taschenatlas 1914. (Geographisch - statistischer.) Z novo karto balkanskega polotoka. Cena 4 K 50 vin.

Udels, Der Kampf um Gott. Sämtliche Vernunftbeweise für und Einwürfe gegen das Dasein Gottes. Populär-apologetisch dargelegt. 2 K 60 vin.

Meissner, Der Praktikus. Mit zahlreichen Abbildungen. Ein Buch für alle, die gescheit genug sind, noch lernen zu wollen. 3 K 24 vin.

P. n.!

Ker vsled nepričakovanih tiskarniških ovir že obljubljeni letošnji cenik ne more pravočasno iziti, prosim slavno občinstvo, da cenik kljub temu naročuje. Razpošiljal ga bodem seveda pozneje, kakor hitro se ublaže razmere v tiskarnah.

Priporočujoč se čast. občinstvu kar najuljudneje

FRAN ČUDEN

trgovca z urami itd. v Ljubljani.

3807

Na razpolago so tudi razni tozadevni katalogi. Knjige se dobe in naročajo v **Katoliški Bukvarni v Ljubljani.**

P. n.!

Svojim častitim odjemalcem se usojam vljudno naznaniti, da se je tvoj letošnji cenik vsled nepričakovane tiskarskega gibanja razpoznel in ga bom razposlal kakor hitro se uredi v tiskarnah delovno razmerje.

Z odličnim spoštovanjem

3808

ALOJZIJ KORSIKA

umetno in trgovsko vrtnarstvo v Ljubljani.

Gružnim srecem javljamo vsem so-rodnikom, prijateljem in znan-
cem prežalostno vest, da nam je
premil in nepozabni sin, odnosno
brat

Ivan Globelnik

dijak VII. razreda gornogr. gimnazije

danes v četrtek dne 11. decembra 1913. ob 11. uri dopoldne po kratki in težki mučni bolezni, prejemši svete zakramente za umirajoče, v 19. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal.

Truplo nepozabnega nam pokojnika se dvigne v soboto dne 13. decembra t. l. ob 1/2 3. uri popoldne iz hiše žalosti, Naselak št. 23, ter položi na skupnem pokopališču k večnemu počitku.

Svete maše zadušnice se bodo brale v ponedeljek, dne 15. decembra 1913. ob 7. uri zjutraj v župni cerkvi sv. Petra.

V Zagrebu, 11. decembra 1913.

Ivan Globelnik, oče. — Marija Globelnik, mati. — Franjo Globelnik, brat.

3803

Pozor!

Radi opustitve trgovine se prodajo

pod tovarniško ceno

obleka za gospode in dečke, kratki kožuhi, pelerine, površniki, sukno, damske jopice, zastori, preproge itd.

Za obilni obisk se priporoča

R. Kollmann, Sodna ulica 4. III. nadstropje.

Nihče

ne kupuj premoga ali briketov, dokler ne pozna kakovosti — pravi Fran Schwachhöfer, profesor in kemik na visoki šoli za kmetijstvo na Dunaju, v svoji obširni knjigi o kurivu iz leta 1913. Dokazano je tam, da češki premog in briketi prekašajo daleko vse vrste. Analize, pojasnila in naročila le v prodajni pisarni češkega premoga, briketov in koksa, **J. Paulin, Ljubljana, Nova ul. 3.**

Dobro ohranjeni

Smith & Bros pisalni stroj

ceno na prodaj **Fred Prulami 23, I. nadstropje, Zwolinski.**

3806

Djakovski mlin na valjeh d. d. v Djakovem.

Zastopstvo za Kranjsko:
A. Švara, Ljubljana.

Zahtevajte v lastnem interesu edino specialno pristno

pšenično moko

znamka:

Jako Jako Jako Jako Jako Jako

ker je ista ne samo najboljša, ampak tudi najcenejša.

3804

Dekla

se išče, 18 do 25 let stara k rodbini, kjer ni veliko hišnega dela, mora znati tudi nekaj šivati. — Ponudbe pod naslovom »pošena dekle« na upravo tega lista.

3805

Najnovejše v Ljubljani!

3797

Angleško skladišče oblek **O. Bernatovič, olivni s 14. dec. zraven svoje trgovine v hiši gosp. Simonetti, Mestni trg 6, dva lokala za svojo novo izložbo. Razstavljeni bodo vsak teden novi modeli in cenj. občinstvo bode imelo odslej priliko si ogledati najnovejšo in najelegantnejšo modo.**

Angleško skladišče oblek **O. BERNATOVIČ Ljubljana, Mestni trg 5-6.**

Št. 25.769

RAZGLAS.

3783

Pobiranje pasjega davka za leto 1914 se bode pričelo z 2. januarjem 1914.

Ta davek plačati je v okrožju ljubljanskega mesta od vsakega psa, iz-
vzemši od psov, kateri so za varstvo osamljenih posestev neobhodno potrebni.
Lastniki psov naj si preskrbe za to leto veljavnih pasjih znamk naj-
kasneje do 20. februarja 1914 pri mestni blagajnici proti plačilu

osem kron.

Z ozirom na § 14. izvršilne naredbe o pobiranju pasjega davka, opozar-
jajo se lastniki psov, naj pravočasno vplačajo takso, ker bode polovil konjač
od 20. februarja 1914 nadalje vse one pse, kateri se dobe na ulicah brez ve-
ljavnih znamk.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dne 5. decembra 1913.

TOVARNA ČEVČEV v TRŽICU NA GORENSKEM

PETER KOZINA & KO.

- LUBJANA -

PRODAJA NA DROBNO NA BREGU 20. POMO ST. JAKOVIŠKEGA MOSTA

Cene za gospode K 14.—, 17.—, 20.—
Cene za dame . . K 12.—, 15.—, 18.—
Cene za dečke . . 36/39 K 10.—, 12.—

Št. 22-25 26-28 29-31 32-35

Cene za otroke . K 5, 6, 7, 8

Garantirana kakovost.

3685

Cenejše vrste K 1.50 naprej.

Previdni

kolesar lahko prihrani mnogo časa in denarja, ako v zimski seziji pusti svoje kolo po strokovnjaku preikati. Ne zamudite toraj vposlati svoje kolo v pregled podpisani tvrdki, ki bo delo ob najnižji ceni, strogo solidno in v najkrajšem času strokovnjaško dovršila. Vsako pri nas popravljeno kolo se na željo brezplačno hrani do spomlad v naših nalašč za to primernih prostorih,

Karl Čamernik

Specijalna trgovina s kolesi, motorji, avtomobili in posamezni deli. Mehanična delavnica in garaža.

Ljubljana.

Briljantni uhani, briljantni prstani, briljantne spone, zlate zapestnice, zapestnice z uro, zlate verižice, obeski, igle za zavratnice, zlati gumbi, palice s srebrnimi in tula kljukami, razni predmeti iz pravega in kina srebra

so najlepša božična darila

Priporočamo Vam trdko

F. ČUDEN

s katerimi se vsakogar razveseli.

LJUBLJANA samo Prešernova ulica šte. 1.

Istotam največja izbira finih žepnih, stenskih in kuhinjskih ur lastnih tovarn v Švici.